

REFORMATŲ KONFESINĖS INTELEKTO PASTANGOS STIPRINANT BAŽNYČIA

Kun. Tomas Šernas

Nuo 1904 metų, panaikinus lietuviškos spaudos draudimą, prasidėjo reikalingiausių konfesinių leidinių lietuvių kalba rengimas. Po kelerių metų buvo išleisti pirmieji XX amžiaus lietuvių reformatų leidiniai.

1909 metais Vilniaus Sinodo superintendente J. Šepečio parengtas ir išleistas „Katekizmas evangelikų – reformatų tikėjimo vaikams“, 1910-aisiais išleistas S. Dagilio „Giesmynas“. 1917 m. tas pats giesmyno leidimas pradėtas spausdinti Peterburge, o baigtas po metų Voroneže Lietuvių draugijos centro komiteto dėl karo nukentėjusiems šelpiti spaustuvėje. Išspausdinti 3 000 giesmyno egzempliorių, tačiau lietuviams jų pateko nedaug – komunistai giesmyną atidavė... makulatūron. Kitas S. Dagilio giesmyno leidimas, pakeitus kai kuriuos giesmių posmus, pradėtas spausdinti jau Biržuose reformato adv. M. Yčo spaustuvėje. Jo spausdinimas buvo beveik baigtas, tačiau 1919 m. komunistinio teroro metu dalis lapų buvo sunaikinta. Šis giesmynas išspausdintas 1921 m.

Bendrinei lietuvių kalbai apsi- valius nuo svetimybių ir išstobulėjus rašybai S. Dagilio giesmynas jau buvo atsilikęs. Biržų Sinodas įpareigojo kunigą Adomą Šerną sudaryti naują giesmyną, atitinkantį bendrinės kalbos reikalavimus. Rūpintis laiku išleisti nuolat tobulinamus spaudos leidinius evangelikų reformatų bažnyčios vadovybę įpareigojo ne tik kylanti tautinė kultūra, tobulėjanti bendrinė lietuvių kalba, bet ir politinės permainos.

Tuo metu Kauno liuteronų bendruomenė naudojosi reformatišku giesmynu. 1936 metais dviejų liuteroniškų bažnyčių – Didžiosios Lietuvos ir Klaipėdos krašto – bei ev. reformatų bendruomenių lūkesčius išreiškė Kaune įvykęs pirmasis Lietuvos evangelikų suvažiavimas. Suvažiavime bu-

vo nuspręsta valstybėje bendrai atstovauti evangelikų reikalams (švietimo, kultūriniais-tautiniais), nes visus Lietuvos evangelikus jungia bendri dvasiniai ryšiai. Suvažiavimas priėmė reformatų kunigo A. Šerno pasiūlymą, kad trijų Lietuvos evangelikų bažnyčių vieningumo sustiprinimui būtų įvestas bendras pamaldų giesmynas.

1937 m. antrajame Lietuvos evangelikų suvažiavime šis klausimas vėl iškeltas pačia pirmą dieną. Paskelbtos suvažiavimo rezoliucijos. Antroji rezoliucija skambėjo taip: „Lietuvių Evangelikų sąjungos suvažiavimas, pabrėždamas, kad vienas bendras kalbiškai tinkamai paruoštas ir muzikaliai suderintas giesmynas tarnautų visų Lietuvos evangelikų dvasinio vieningumo sustiprinimui, prašo Lietuvos evangelikų Bažnyčių vadovybę ir Sąjungos centro valdybą daryti žygių, kad toks giesmynas būtų išleistas“ („Sėjėjas“, Biržai, 1937 m. rugsėjo 12, Nr. 12 (289)). Antrą suvažiavimo dieną diskusijose dominavo sakytojai – saviti liuteroniškojo pietizmo atstovai, pasipriešinę modernaus giesmyno idėjai. Mažoje Lietuvoje pietistinis pamaldumas reiškėsi religiniais susirinkimais privačiuose namuose, kuriuose sakytojų vadovaujami žmonės skaitydavo ir nagrinėdavo Bibliją, giedodavo psalmes pagal liaudyje paplitusias melodijas. Sakytojų tradicija tikrą pamaldumą tapatino su individualistinio pobūdžio bibliiniu dvasingumu, kuriam turėtų būti svetimos tautinės ar pasaulietinės – kultūrinės vertybės. Sakytojai, dėl savo religinio uolumo turėdami nemažą autoritetą tarp tikinčiųjų Klaipėdos krašte, prieštaravo bandymams perspausdinti giesmynus pagal modernią lietuvių kalbos vartoseną ir priešinosi siekiams keisti gotišką raidyną, sintaksę ir žodyną. (Red. Vardys S. V., Krikščionybė Lietuvoje. 1997. Lietuvos krikščionybės jubiliejaus komitetas. Čikaga. P. 338.)

Nukelta į 4 p.

Šiame numeryje skaitykite

Apie reformatų reikalus kalbėta Teisingumo ministerijoje	3 p.
Visa informacija apie Sinodą	5, 6, 7, 8 p.
Ko labiausiai trūksta mažyliams vaikų namuose	10–11 p.
Mūsų Bažnyčios atstovas – vienintelis lietuvis pasauliniame ekumeniniame renginyje Brazilijoje	13 p.
Diskutuojame su savo skaitytojais	14–15 p.

SUSITIKIMAS BIBLIJOS DRAUGIJOJE

Rugsėjo 27-ąją mūsų Bažnyčios generalinis superintendentas Rimas Mikalauskas viešėjo Lietuvos Biblijos skaitymo draugijoje (LBSD). Tai krikščioniška, ekumeninė, pelno nesiekianti organizacija. Draugija įsikūrė 1993 metais, ji siekia kiekvieną supažinti su *Biblija*, jos skaitymo metu ir skatinimu per ją bendrauti su Dievu.

Už apskrito stalo sėdo ir LBSD administratorė Saida Ronkienė, Jorun Sjustad (Jorunn Sjaastad) Norvegijos Biblijos skaitymo draugijos pirmininkė ir Johnas Simonsas (John Simmons) Biblijos skaitymo atstovas iš Didžiosios Britanijos.

R. Mikalauskas svečiams pristatė evangelikų-reformatų bažnyčios veiklą Lietuvoje. Svarstyta galimybė glaudžiau bendradarbiauti su LBSD, sudaryti bendras vasaros stovyklas ir kt.

„Apžvalgos“ inf.

MININT SIGNATARĄ PRISIMINTAS KUNIGAS

Rugsėjo 21 dieną Signatarų namuose vyko Lietuvos nepriklausomybės akto signataro Jokūbo Šerno 80-osioms mirties metinėms skirtas minėjimas.

Kristina Šernaitė, signataro Jokūbo Šerno anūkė, kunigo Adomo Šerno įdukra „Apžvalgos“ nuotr.

Operos ir baletų teatro solisto Vincento Kuprio dainoms akomponavo Muzikos akademijos doc. pianistė Melitina Diamandidi.

Signataras Jokūbas Šernas visų pirma įžymus tuo, jog pasirašė 1918 m. vasario 16 dienos Lietuvos Nepriklausomybės Aktą. Vakarų metu prisiminti ir kiti jo darbai, nuveikti valstybės labui – teisininkas Jokūbas Šernas redagavo „Lietuvos žinias“, buvo Tautos pažangos (tautininkų) partijos narys, dalyvavo protestantų bažnyčios organizacijos veikloje, buvo vienas iš Lietuvių konferencijos Vilniuje organizatorių 1917 metais. Išrinktas į Lietuvos Tarybą, buvo jos generalinis sekretorius. Ketvirtojoje Lietuvos vyriausybėje buvo ministras be portfelio.

Minėjimo metu kalbėjo ir diskutavo Vilniaus universiteto docentas Agis

Kasperavičius, Vasario 16-osios klubo garbės pirmininkas kun. Tomas Šernas, Tautos pažangos partijos pirmininkas, signataras Egidijus Klumbys, Jokūbo Šerno anūkė Kristina Šernaitė ir kiti.

Kun. T. Šernas susirinkusiems pasiūlė nuoširdžių ir netikėtų minčių apie J. Šerno brolių, kunigą Adomą Šerną, turėjusį didelės įtakos broliui ir valstybei. Pasak kun. T. Šerno, A. Šernas pasiūlė Tarybai vietoje barbarizmų „neprigulimybė“, „liuosybė“ įrašyti žodį „nepriklausomybė“, paminėtos ir jo pastangos leidžiant religinę literatūrą (plačiau apie tai – kun. Tomo Šerno straipsnyje „Reformatus įsigalėjusių inteligentijos pastangos stiprinant bažnyčią“).

Kristina Šernaitė prisiminė gyvenimą kunigo A. Šerno namuose (jis su žmona ją buvo įsivaikinęs), begalinę jo pagarbą lietuvių kalbai ir meilę artimui.

ŽINIASKLAIDOS ETIKA – VISŲ RŪPESTIS

Diak. Tomas Sakas

Gyventojų apklausos rodo, kad žiniasklaida pasitiki daug Lietuvos gyventojų. Tiesa, pastaruoju metu vis dažniau girdimi kritiški balsai apie žiniasklaidą. Dažnai priekaištaujama, kad propaguojamas smurtas, paskalos ir kiti negatyvūs reiškiniai. Žiniasklaidos atstovai atsakydami į tokią kritiką teigia, kad visuomenė ne tik nori, bet ir turi teisę žinoti, kas vyksta pasaulyje. Visiškai nesvarbu, kad ši informacija yra negatyvi.

Nors niekas neabejoja laisvos žiniasklaidos svarba, tačiau diskusija apie žiniasklaidos etiką yra aktuali ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje. Šios diskusijos svarbą pastaruoju metu pastebi ir krikščionys teologai. Šio straipsnio tikslas – pabandyti suformuluoti keletą kriterijų, kurie remiasi krikščioniška pozicija ir kuriuos pasitelkus būtų galima vertinti žiniasklaidos skleidžiamą informaciją.

Svarbu pabrėžti, kad krikščioniška tradicija yra glaudžiai susijusi su žiniasklaida. Krikščionių bažnyčia jau nuo savo atsiradimo pradžios siekė, kad Evangelija būtų skelbiama. Tai aiškiai rodo Morkaus Evangelijoje, šešiolikta-me perskyrime penkioliktoje eilutėje, suformuluotas imperatyvas „*Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kū-*

rinijai“. Krikščionims visą laiką buvo svarbu ne tik laisvai išpažinti savo tikėjimą, bet ir juo pasidalyti ir su kitais žmonėmis. Vienas iš tokių būdų buvo Biblijos spausdinimas ir platinimas, vėliau davęs pradžią knygų bei laikraščių spausdinimui. Taigi galima teigti, kad krikščioniška tradicija neprieštarauja laisvos žiniasklaidos idėjai. Gausybė krikščioniškų laikraščių, žurnalų, televizijos kanalų bei internetinių svetainių tai patvirtina ir rodo, kad moderni ir laisva žiniasklaida yra neatsiejama krikščioniškos tradicijos dalis. Vis dėlto pripažįstant laisvos žiniasklaidos svarbą, reikėtų nepamiršti etinių kriterijų, kuriais būtų galima vadovautis naudojant masinės informacijos priemones.

Pradžios knygoje pirmame perskyrime, dvidešimt septintoje eilutėje rašoma: „*Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą, pagal savo paveikslą sukūrė jį; kaip vyrą ir moterį sukūrė juos*“. Lietuvos Konstitucija gina žmogaus garbę ir orumą, tačiau Konstitucijoje nėra pagrindžiama, kodėl žmogaus garbė ir orumas yra tokie vertingi dalykai. Asmuo gali ginti teisme savo garbę ir orumą, tačiau, kaip krikščioniškomis vertybėmis besivadovaujantys žmonės galėtų pagrįsti savo garbę ir orumą, nėra aišku. Iš kur kyla žmogaus garbė ir orumas? Kodėl, cituojant I. Kantą, žmogus visada turi

būti tikslas, bet ne priemonė? Mano galva, įtikinamą žmogaus garbės ir orumo svarbos pagrindimą randame aukščiau pateikiamose eilutėse. Judaistinė ir krikščioniška tradicija, remdamasi šia Pradžios knygos citata, teigia, kad pats Dievas suteikė žmogui ypatingą vertę. Žmogus yra sukurtas pagal Dievo paveikslą. Todėl bet kokia nepagarba žmogui prieštarauja visagaliai Kūrėjo valiai. Žmogaus vertė kyla iš paties Dievo. Ji yra Dievo dovana, kurią turėtų branginti kiekvienas, krikščioniškomis tradicijomis besivadovaujantis asmuo. Žurnalistas, laikantis save krikščionimi, niekada neturėtų skleisti informacijos, įžeidžiančios žmogų ar paminančios jo garbę ir orumą. Taip pat kiekvienas tikintis neturėtų tylėti, kuomet žiniasklaidoje skleidžiamas melas, smurtas ir informacija, kenkianti konkrečiam asmeniui. Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą kaip vyrą ir moterį. Tai reiškia, kad Dievo akyse abi lytys yra vienodai vertingos. Tiek moteris, tiek vyras yra vienodai vertingi Dievui, nes buvo sukurti pagal Jo paveikslą. Todėl bet koks žeminimas lyties atžvilgiu yra nekrikščioniškas ir smerktinas.

Kitas, mano nuomone, svarbus kriterijus yra taip pat Pradžios knygos, aštunto perskyrimo dvidešimt pirmoje

Nukelta į 12 p.

APIE REFORMATŲ REIKALUS KALBĖTA TEISINGUMO MINISTERIJOJE

Šių metų rugpjūčio 22 d. teisingumo ministras Petras Baguška bendram pasitarimui pakvietė reformatų bažnyčios atstovus. Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios – *Unitas Lithuaniae* – Sinodui atstovavo gen. superintendantas kun. Rimas Mikalauskas, Konsistorijos prezidentas krt. Donatas Balčiauskas ir vicesuperintendantas kun. Tomas Šernas. Bažnyčios oponentams atstovavo Algirdas Kvedaravičius ir R. Jakubėnas. Ministerijai atstovavo ministras Petras Baguška, valstybės sekretorius Paulius Koverovas, Registrų departamento ir Religijų reikalų tarnybos atsakingi darbuotojai. Dalyvavo Seimo narys Petras Gražulis ir Artūro Paulausko sekretorė.

Pagrindinė susitikimo priežastis buvo ta, jog A. Kvedaravičius nepatenkintas Sinodo įregistravimu ir du kartus padavęs ministerijai į teismą bei bylą pralaimėjęs dabar bando politinėmis priemonėmis daryti įtaką Teisingumo ministerijai, kad pastaroji priimtų jam naudingą sprendimą.

Oponentai

Mūsų oponentai reiškė tik vieną norą – bet kokiomis priemonėmis panaikinti Sinodą, kaip juridinį asmenį. A. Kvedaravičius neretai lankosi Seime ir bando įkalbėti įtakingus politikus, kad jie paskelbtų Seimo rezoliuciją Teisingumo ministerijai dėl reformatų reikalo. Rezoliucija reikštų ministerijos priimtų sprendimų patikrinimą, nors Sinodas buvo įregistruotas laikantis įstatymo. Pagrindiniai oponentų teiginiai, nuolat skambėję susitikime, esą „vokiečiai įkūrė bažnyčią Lietuvoje“, „vokiečiai papirko Teisingumo ministeriją“. A. Kvedaravičius taip pat sakė, kad „nesvarbu, kad jūs gerai tvarkotės, remontuojate bažnyčias, leidžiate laikraščius, jūsų yra 80 procentų visos bažnyčios, bet jūs esate kažkokia naujai įkurta bažnyčia“. O jeigu nauja, tai jums niekas ir nepriklauso. Į tai kun. R. Mikalauskas atsakė, jog reformatų Bažnyčia Lietuvoje, Dievo valia, įkurta 16 amžiaus viduryje ir niekada nebuvo nutrauktas jos gyvavimas. Religinės bendrijos, kurią pripažįsta WARC (Pasaulinis reformuotų bažnyčių aljansas), įkūrimas nereiškia, kad įkurta nauja baž-

nyčia. Tai patvirtino ir atsakingi ministerijos specialistai. Buvo pateiktas pavyzdys – Lietuvoje įregistruotos šešios Romos katalikų religinės bendrijos, yra dvi sentikių religinės bendrijos, nors bažnyčia viena.

Puolimo stilius

Susitikimas truko tris valandas, deja, nieko pozityvaus jame nepasiekta. Mūsų oponentai (ypač vienas iš jų) į savo ilgus pasisakymus apgalvotai įpindavo įžeidimus. Tuo galėjo būti siekiama supykdyti mūsų atstovus, kad jie nutrauktų jo kalbą (kurioje neturima ko pasakyti), ir visas susitikimas ministerijoje taptų juoko vertas. A. Kvedaravičius teigė, kad mus pripažįstantis pasaulinis reformatų aljansas (Lietuvos reformatų bažnyčia jau nuo 1924 metų

įstojusti į tą organizaciją) yra: „*liberalus aljansas, kur pripažįstama moterų ordinacija. Jau Sinodas Biržuose ordinavo moteris, greit gal jie pradės šunis krikštyti. Sinodo išventintas diakonas nemoka „Tėve mūsų“*. Visa tai, švelniai tariant, neatitinka teisybės. Gal tie pasisakymai buvo neapgalvoti, o gal ir padiktuoti šalto išskaičiavimo. Šiaip ar taip lieka vis mažiau optimizmo dėl „susitarimo“, „susitaikymo ir geranoriškumo“.

Keičia pozicijas

Mūsų oponentai visada atsisakydavo derėtis, kai derybos fiksuojamos protokolu ar kitais būdais. Per ilgą susitikimą ministerijoje A. Kvedaravičius tris kartus keitė pozicijas dėl derybų galimybės: atsisakė derėtis, jei derybos bus protokoluojamos; teigė, kad galima derėtis tik tada, kai Sinodas bus panaikintas; kad reikia derėtis dėl Sinodo panaikinimo, nes antro religinio reformatų centro įkūrimas „yra blogis“.

Derybų nuostatos

Kun. T. Šernas pasiūlė priimti šias derybų nuostatas: „*Kam griauti tai, kas yra didelėmis pastangomis padaryta gero? Dabartinė situacija gali būti pavadinta blogiu tik tuomet, jeigu yra nuoširdus siekis ko nors daug geresnio. Tam reikia blaiviai pasižiūrėti į mūsų Sinodą, į visos bažnyčios būklę ir derybų objektu rasti kokią gerą kūrybinį tikslą, pavyzdžiui, bendrus darbus, vaikų stovyklas, bendrą Sinodą ir kt., bet ne Sinodo panaikinimą*“. Deja, minėtos nuostatos mūsų oponentams netiko. Kitaip sakant, derėtis bet koku atveju yra nenaudinga mūsų oponentams. Kitas, neseniai Vilniuje nugirstas argumentas, skamba taip: „*dėl Bažnyčios negalima derėtis, dėl Bažnyčios nesiderama*“. Išgirdus tokį argumentą, reikia suprasti, kad dėl šventų dalykų nesiderama. Argumentas yra paveikus geriems, bet toliau nuo Bažnyčios esantiems žmonėms. Ar galima derėtis dėl šventenybių? Tikrai negalima. Tačiau derėtis dėl Kristaus Bažnyčios niekas ir nesiekia. Derėtis reikia dėl tų taisyklių, pagal kurias toje Bažnyčioje priimami ir atšaukiami sprendimai. Bažnyčia yra ir krikščionių bendrija, kuri tvarkosi pagal tam tikras taisykles. Gali būti blogos taisyklės, kurias reikia keisti. Gali būti geros taisyklės, kurių kas nors nesilaiko, jų nesupranta. Galima prarasti Kristaus surinkimo žmonių pasitikėjimą, išsekvoti pinigų, vengti aiškumo ir kt. Ką tuomet daryti bažnyčioje? Galima ir būtina derėtis būtent dėl šių dalykų, nes jie yra labai svarbūs reformatų bažnyčios darbarčiai ir jos ateičiai.

Kodėl nenaudinga ramiai derėtis ir bendrai stiprinti bažnyčią? Kam reikia svaidytis įžeidinėjimais? Kodėl užuot ėmėsi darbų, kurių tiek daug reformatų bažnyčioje, turime vaikščioti po Seimą, ministerijas, teismus? Manome, jog „Apžvalgos“ skaitytojai patys ras atsakymus į tuos klausimus.

P. S. Š. m. spalio 26 d. teisingumo ministras mus ir mūsų oponentus vėl kviečia pokalbiui prie bendrojo stalo. Apie šį susitikimą plačiau informuosime kitame „Apžvalgos“ numeryje ir interneto puslapyje www.ref.lt.

„Apžvalgos“ inf.

REFORMATŲ KONFESINĖS INTELIGENTIJOS PASTANGOS STIPRINANT BAŽNYČIĄ

Atkelta iš 1 p.

Savo ruožtu reformatai savo politinėmis ir kultūrinėmis iniciatyvomis kovojo prieš šią, jų manymu, kenksmingą teologinę liniją.

1937 m. rugpjūčio 17 d. įvyko liuteronų ir reformatų dvasininkų konferencija, kurioje buvo svarstomi ruošiamo bendro giesmyno teologiniai klausimai. Tada paaiškėjo, jog liuteronai yra sukūrę komisiją giesmėms taisyti, kuri atmetė daugumą kun. A. Šerno pateiktų giesmių, kaip netinkančias dėl dogmatinių sumetimų. Buvo išreikštos nuomonės, kad su reformatais galima „susidėti po kokių 50 metų“, todėl reikia rengti atskirą liuteronišką giesmyną. (Sėjėjas, „Antro Evangelikų suvažiavimo priimtos rezolucijos ir pastaba antrosios rezolucijos dėlei“. 1937. Biržai. Rugsėjo 12 d. Nr. 9 (289).

Tačiau tais pačiais metais, pagal reformatų periodinio leidinio „Sėjėjas“ informaciją, Generalinis štabas užsakė paruošti nedidelį giesmyną Lietuvos kariuomenėje tarnaujantiems kariams evangelikams. Evangelikų karių kapelionas kun. A. Šernas sudarė mažo formato bendrą reformatų ir liuteronų giesmyną su maldomis kariams ir jaunimui „Karys Evangelikas“, kurį išleido Lietuvos kariuomenės vyriausiojo štabo spaudos švietimo skyrius 1938 m. „Ryto“ spaustuvėje Klaipėdoje.

Jau 1938 metais „Sėjėjo“ 9 (305) numeryje buvo išspausdinta informacija, kad Lietuvos Ev. Liuteronų konsistorija ir Ev. Reformatų kolegija yra sudariusios trijų asmenų komisiją, kuri ruošia giesmyną, peržiūrėdama ir tvarkydama visą pateiktą medžiagą. Straipsnelyje sakoma, kad šiai komisijai baigus tvarkyti leidžiamo giesmyno medžiagą bus sukviesta platesnė komisija iš abiejų liuteroniškų bažnyčių Konsistorijų, reformatų Sinodo Kolegijos atstovų, muzikos ir kalbos žinovų. Ši plati komisija turėsianti galutinai išspręsti visus svarbiausius giesmyno ruošimo klausimus. Komisija nutarė 500 giesmių turintį giesmyną išspausdinti 1940 metų pabaigoje, bet tų metų birželio 15 dieną į Lietuvą įsivežusios Raudonosios armijos dalys suardė kultūrinį ir ūkinį Lietuvos gyvenimą. Po to sekė vokiečių oku-

pacija, kurios metu buvo taip pat suvaržyta įvairi civilinė, ūkinė bei kultūrinė veikla. Reformatų bažnyčios kuratorius P. Kregždė ėmėsi iniciatyvos paskubinti komisijos darbą. Ne kartą į savo butą pakvietęs komisijos narius kompromisų keliu išlygino nesklandumus. Komisija dar dirbusi 2,5 metų atrinko į giesmyną 388 giesmes, tačiau suredaguoto ir paruošto giesmyno spausdinimas karo metu sudarė daug sunkumų, nes daugelis Lietuvos materialinių vertybių karinės vokiečių valdžios buvo pajungtos karo reikalams. Tik ryžtingomis reformatų kuratorių ir kunigų pastangomis iš karinės vokiečių valdžios buvo gautas leidimas spausdinti giesmyną, surastas reikiamas popieriaus kiekis, nugalėti ir kiti sunkumai (Kregždė J., Lietuvos reformatų raštija. 1978. p. 169.).

„*Evangelikų Giesmynas su maldomis*“ išspausdintas 1942 m. liepos mėnesį. Giesmyne yra 388 giesmės, tikėjimo išpažinimas, 43 įvairiems gyvenimo atvejams pritaikytos maldos, laidojimo ir skubaus krikšto apeigų liturgijos su maldomis, palaiminimai, liuteronų pamaldų tvarka, reformatų pamaldų tvarka, giesmių ir jų melodijų nurodymai kituose giesmyuose. Giesmyno pratarmėje pažymėta, kad „*šis giesmynas pralenkia iki tol buvusius ev. ref. ir ev. liut. giesmynus svarbiausia tuo, kad jame stengiasi išlaikyti ne tik rimas ir ritmas, bet vengiama svetimų žodžių, lietuvių kalbos žalojimų ir kad gramatikos kirčiai derinami su muzikos kirčiais.*“ „*Šis giesmynas skiriamas visai lietuviškajai evangelikų visuomenei ir turi tikslą jungti ev. reformatus ir ev. liuteronus vienybės ryšiais su Viešpačiu Dievu ir vienus su kitais*“, *taip pat informuojama, kad „giesmyną po 5 metų įtempto darbo paruošė kunigas Adomas Šernas, daugelio kalbų žinovas ir muzikoje nusimanęs*“, „*daug giesmių yra sukūręs ir pats šio giesmyno paruošėjas poetas kun. A. Šernas, pav. gsm. Nr. 52, 103, 126, 148 ir kt.*“.

1943 m. išspausdintas kun. A. Šerno paruoštas Heidelbergo katekizmas.

Tarsi nujausdami sunkius laikus keletas kunigų, kuratorių ir kitų aktyvių reformatų rodė didelį norą stiprinti

Bažnyčią, išradingai sugebėdavo suaukoti pinigų Žodžio spausdinimui kruvinos revoliucijos apimtoje Rusijoje, I-ojo pasaulinio karo nualintoje Lietuvoje, žiaurios fašistinės okupacijos sąlygomis II-ojo pasaulinio karo metais.

Paskutinis atradimas nuteikia prieštaringsiems mintims ir jausmams – nuplyšus seno giesmyno viršeliui išaiškėjo, jog giesmyno viršelis pagamintas iš kalėjimo blankų makulatūros. Aiškiai matyti rusiškos raidės „**ДОКУМЕНТ, НА ОСНОВАНИИ КОТОРОГО ЗАКЛЮЧЕННЫЙ ПРИНЯТ В ТЮРМУ**“ (**dokumentas, kuriuo remiantis kalinys priimtas į kalėjimą. Liet.**). Prisiminus komunistų trukdymą spausdinti religinę literatūrą, visos giesmyno laidos nusiuntimą į makulatūrą, kyla tam tikra nuostaba ir tikėjimo įžvalga. Dievo keliai nežinomi, bet kartais galime įžvelgti kai kuriuos sutapimus ir pasekmes. Antra vertus, šis kalėjimo makulatūros gavimas nuteikia nejaukiai, nes tuomet kalėjimuose vos ne kas dieną žudydavo okupacinio režimo priešus ir žydus. Kažkas iš kuratorių turėjo „gerus ryšius“? Šiandien tai – gūdi paslaptis. Mums gali būti sunku suprasti tuometinę baimės, netikrumo atmosferą, kasdien siautėjusius žiaurumus. Mažos reformatų bažnyčios nariai, kaip ir visa Lietuva, nebuvo vienodi. Dalis tapo komunistais, dalis žavėjosi arijų rasės viršenybės teorija. Dauguma stengėsi likti neutralūs, tačiau vis tiek nukentėjo nuo vieno ar kito okupacinio režimo. Kiti šaudė žydus, godžiai vogė jų turtą.

Kai kas šiandien mėgsta skirstyti reformatus į „šakninius“ ir „nešakninius“. Šis argumentas teologiškai yra visiškai klaidingas. Vilniuje yra labai daug „šakninių“ reformatų, tačiau jie neina į pamaldas nei pas mus, nei pas mūsų oponentus, neina prie šventos vakarienės sakramento, nekrikštija savo vaikų. Ką jie išpažįsta? Gal pinigus, gal mokslą, gamtą ar sveikatą? Kai jie miršta, giminės pageidauja kunigo laidotuviams. Gal būtų teisingiau, kad juos laidotų specialistai tų sričių, kuriomis jie tikėjo, pavyzdžiui, bankininkas, gydytojas, gamtininkas? Gal kai kurie iš dorų

Nukelta į 8 p.

EILINIS SINODO SUVAŽIAVIMAS

Diak. Sigita Švambarienė
Sinodo sekretorė

Birželio 24–25 dienomis į Biržus susirinko Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios – *Unitas Lithuaniae* – Sinodas.

Į Sinodą atvyko 3 dvasininkai, 9 kuratoriai, 16 parapijų delegatų išrinktų Biržų, Vilniaus, Klaipėdos, N. Radviliškio, Švobiškio, Šiaulių, Kėdainių, Panevėžio parapijose bei Salamiesčio atstovas. Sinodą sveikino svečiai – Pasaulio reformatų bažnyčių alianso (WARC) narės – Švedijos misijos bažnyčios Vaxjo parapijos kunigas Gunar Petersson su žmona Lena Petersson bei Ona Gurvičienė. Raštu Sinodą pasveikino: Švedijos Misijos Sandoros Bažnyčios gen. superintendantas kun. G. Zettersgren, Misijos direktorius kun. Bertil Svensson, Europos regiono sekretorius Bertel Widen, kun. sen. emeritas P. Čepas, kun. K. Daugirdas, kun. dr. E. Gerulis, kurt. P. Zablackas, garbės kurt. J. Gilyš, Lietuvių evangelikų reformatų Kolegijos Prezidentas JAV kurt. dr. P. Slavėnas, Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos pirmininkas prof. dr. S. Kregždė ir muziejaus direktorius V. Gocentas, diak. T. Sakas, diak. G. Gasiūnaitė-Demčenko, studentas V. Verkelis.

Suvažiavime pagrindinis dėmesys skirtas bažnytinės savivaldos klausimams, išklaudyta Sinodo revizinės komisijos pirmininko Alfredo Dagio ataskaita, generalinio superintendente kun. Rimo Mikalausko pranešimas, jaunimo draugijos „Radvila“ pirmininko sveikinimas, vaikų namų „Vaiko užuovėja“ direktorės Daivos Janonienės pranešimas, Šiaulių, Kėdainių, Švobiškio, Klaipėdos, Panevėžio, Nemunėlio Radviliškio, Vilniaus ir Biržų parapijų delegatų pasveikinimai ir pranešimai.

Sinodo suvažiavimo metu įvyko 7 darbo posėdžiai (sesijos), patvirtinti 23 Sinodo aktai (11 memorialų ir 12 kanonų). Pakartotas memorialas Nr. 18 2005 metų dėl bažnytinio turto inventorizacijos, atkreiptas kuratorių dėmesys į nepakankamą dvasininkų skaičių ir siūloma aktyvinti jų paiešką bei nepakankamą tikybos dėstymą mokyklose. Sudaryta Bažnyčios misijos perspektyvinės vizijos kūrimo komisija (pirmininkas kurt. Dr. A. Baublys).

Kuratorių teikimu slaptu balsavimu išrinkti nauji Sinodo kuratoriai: dr. Renata Bareikienė iš Vilniaus, šiuo metu einanti taip pat Vilniaus parapijos seniūnų Tarybos pirmininkės pareigas, dr. Mykolas Mikalajūnas iš Vilniaus, ilgametis Lietuvos Biblijos draugijos pirmininkas bei Biržų parapijos seniūnė ir Sinodo revizinės komisijos narė Elzė Dagienė. Šiuo metu yra 15 kuratorių (13 Sinodo kuratorių bei 2 garbės kuratoriai).

Sinodas patenkino asmenišką Konsistorijos Prezidento kurt. Vytauto Vegio prašymą jį atleisti iš Konsistorijos Prezidento pareigų. Šioms pareigoms laikinai eiti likusiems vieneriems metams išrinktas Konsistorijos narys kurt. Donatas Balčiauskas, o į eilinio

gula, kurioje apibrėžiama generalinio superintendente atsakomybė ne tik prieš Sinodą, bet ir prieš Konsistoriją. Numatytos teisinės procedūros generalinio superintendente nušalinimo nuo pareigų atvejui. Jei Konsistorijos nepasitikėjimas generaliniu superintendentu nebus palaikytas Sinodo, turės būti paleidžiama Konsistorija ir vyks jos naujos kadencijos rinkimai. Tarp Konsistorijos posėdžių generalinis superintendantas įpareigotas einamuosius klausimus spręsti, o sprendimus užrašyti savo sprendimų knygoje. Šie sprendimai turi būti priimami kolegialiai, atsižvelgiant į Konsistorijos narių nuomonę ir turėti daugumos palaikymą. Priešingu atveju gali būti atšaukti.

Sinodas patvirtino Didesniųjų

Sinode dalyvavo 16 parapijų delegatų

„Apžvalgos“ nuotr.

Konsistorijos pasauliečio nario vietą laikinai eiti šias pareigas išrinkta kurt. dr. Renata Bareikienė. Konsistorija savo 3 metų kadenciją baigia 2007 m. eilinio Sinodo suvažiavimo metu.

Nuo 2001 m. pirmą kartą į Sinodą atvyko Panevėžio parapijos išrinkti delegatai. Priminsime, kad pagal bažnytinės teisės reikalavimus Sinode liko neatstovaujamos dvi evangelikų reformatų parapijos: Kauno ir Papilio. Istorinė Salamiesčio parapija yra taip maža, kad dar prieš karą buvo tapusi Papilio parapijos filija. Šiuo metu Salamiestyje gyvena keletas reformatų, iš kurių vyriausiasis Jonas Naktinis kasmet atvyksta ir dalyvauja Sinodo darbe.

Priimti svarbūs bažnytinės savivaldos teisiniai aktai. Įsteigta generalinio superintendente Raštinė (Kanceliarija). Taip pat papildyta Seniorato re-

bei Mažų parapijų pakeitimus ir papildymus (Kan. II-2003 bei Kan. II-2001). Pagal juos apibrėžtos parapijos dvasininko ir parapijiečių pareigybės ir atsakomybė. Sinodas rekomenduoja bent keturis kartus per metus dalyvauti Viešpaties Vakarieneje ir tai yra viena iš keturių sąlygų, reikalingų parapijos savivaldoje turėti sprendžiamąjį balsą. Kitos sąlygos: krikštas, konfirmacija ir bažnytinės tarnystės išlaikymas aukomis. Iš kitos pusės – parapijiečiai neįvykdantys šių sąlygų, bet save priskiriantys evangelikų reformatų išpažinimo tradicijai, turi teisę gauti visus Bažnyčios tvarka nustatytus dvasinius patarnavimus.

Kitas eilinis Sinodo suvažiavimas, kaip ir yra nustatyta kanone XVI-1930, numatytas per Jonines, 2007 m. birželio 23–24 dienomis Biržuose.

LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMATŲ BAŽNYČIOS – UNITAS LITHUANIAE – GENERALINIO SUPERINTENDENTO PRANEŠIMAS SINODUI 2006-06-23, BIRŽAI

Dvasininkų tarnystė

Neįmanoma išivaizduoti Bažnyčios be tikinčiųjų. O be dvasininkų, Dievo Žodžio skelbėjų ir mokytojų, – tikinčiųjų tuo labiau. Juk tikėjimas – iš Dievo Žodžio skelbimo. Pernai pranešime pastebėjau daug šios srities negerovių. Galima pasakyti, kad padėtis šioje srityje keičiasi. Per sinodinius 2005 metus nuolatos tarnavo 4 dvasininkai: kunigai R. Mikalauskas, T. Šernas, diak. S. Švambarienė ir Šiaulių reformatų parapiją aptarnaujantis liuteronų kun. R. Pukys. Šiomet visą savo darbiningą laiką gali paskirti dvasiniam tarnavimui jau nebe 3 (kaip pernai), bet 4 dvasininkai. Jau antrus metus dvasininkams labai talkina teol. st. lekt. R. Stankevičius. Jis yra Sinodo remiamas ir aiškiai dvasininko perspektyvą turintis studentas, tačiau jis negauna jokios finansinės paramos iš Sinodo lėšų. Jam priskirtas Sinodo tarnybinis automobilis – taip sudaromos sąlygos padėti dvasininkams virose parapijose, kur tik to reikia.

2005 metų liepos mėnesį, įgyvendinant kan. VI-2005 Dėl misijos (skiriantis diak. S. Švambarienę N. Radviliškio parapijos administratore bei vaikų namų Medeikiuose kapelione) diak. Sigita Švambarienė persikėlė gyventi į Biržus. Spalio neeilinio Sinodo suvažiavimo metu buvo dar patvirtinta diak. S. Švambarienės misija antrąją dvasininke Biržuose. Dvasininkų tarnystei išlaikyti buvo įgyvendinti fundamentalūs 2005 metų eilinio Sinodo sprendimai. Nuo 2005 metų spalio mėnesio šie sprendimai pradėti įgyvendinti, pasirašytos trišalės sutartys tarp Sinodo, dvasininkų ir parapijų. Sinodas prisiėmė atsakomybę kas mėnesį apmokėti didžiąją dalį dvasininkų išlaikymo. Kita dalis teko tiesiogiai parapijoms. Savo ruožtu dvasininkai pildė Sinodo priimtą sprendimą savo tarnystės metu surinktas aukas pervesti į Sinodo sąskaitą, dvasinės tarnystės tikslams. Tai iš esmės užtikrino socialinį dvasininkų stabilumą bei įgalino kaupti lėšas

Sinodo sąskaitoje konkrečiai dvasinei tarnystei išlaikyti. Kuo daugiau bus sukaupta jai lėšų, tuo geresnis ekonominis pagrindas bus sukurtas didinti tarnaujančių dvasininkų skaičių bei gerinti jų tarnystės sąlygas.

Dvasininkų dar labai stinga. Tai patiria pirmiausia patys dvasininkai prisiimdami realiai neįmanomą pakelti krūvį. Apytikriai jau užimamos formalios tarnystės vietos, bet realiai tarnystė yra vykdoma dvasininkų šeimos, poilsio, savišvietos ir sielovados kokybės sąskaita. Atliekami svarbiausi, „svylantys“ patarnavimai ar darbai

Sinodo akimirka. Konsistorijos prezidento pareigas eina kurt. Donatas Balčiauskas

vienoje ar kitoje vietoje. Pvz.: kun. T. Šernas – Vilniaus parapijos klebonas, atlieka taip pat vicesuperintendento pareigas (pavaduodamas arba daug padėdamas gen. superintendentui). Jis taip pat ir Konsistorijos narys dvasininkas ir viceprezidentas, aktyviai dalyvauja Dvasininkų sesijų darbe. Diak. Sigita Švambarienės didelę laiko ir jėgų dalį atima kapeliono tarnystė vaikų namuose, po to pavaduojant Biržų kleboną ir tik trečioje vietoje lieka dvasinis darbas N. Radviliškio parapijoje. O dar pridėjus jos aktyvų bendradarbiavimą Dvasininkų sesijose ir Konsistorijos darbe. Ji atsakinga ir už Klaipėdos parapijos administravimą. Gen. superintendentui taip pat papildomo „darbo“ suteikia A. Kvedaravičiaus iniciuoti teisiniai procesai dėl Kėdainių parapijos juridinių reikalų ir apskritai tebesitęsiantis santykių su Valstybe juridinių klausimų sprendimas. Iš-

lieka rūpestis dėl toliau nuo Biržų esančių laisvų parapijų: Kėdainiuose ir Švobiškyje.

Prie dvasinės tarnystės dar pridėjus dvasininkų keliones (nuo Biržų į Klaipėdą, Kėdainius ar Vilnių). Taip pat atliekamą Sinodo raštinės sekretoriaus (kanclerio) darbą, tenkantį gen. superintendentui. Sinodo raštinės sekretoriaus darbui tikrai reikia vieno sąlyginio etato. Vadinas, dvasininkų krūvis šiuo metu yra realiai toks: 3 tenka 6,325 etato. Palyginti su 2004-aisiais, kai tą patį krūvį turėjo pakelti 2 dvasininkai, situacija iš tiesų žymiai pagerėjo.

Nenormali dabartinė situacija, kai iš viso nėra paskirta dvasinio aptarnavimo Papilio, Kauno ir Panevėžio parapijoms. Iš esmės visoms joms reikia po 1 sąlyginį dvasinį aptarnavimo etatą. Šiuo metu šioms parapijoms patarnauti dažniausiai būtiniausiai reikalu (laidotuvės, krikštytos, konfirmacija) vykstama iš tų pačių 4 tarnaujančių dvasininkų. Suprantama, toks patarnavimas yra tik epizodinis ir naudos parapijų augimui neduoda. Tačiau, iš kitos pusės, kad ir epizodinė tarnystė, šiose parapijose matoma ir jaučiama per tų parapijų tikinčiųjų aukas dvasinei tarnystei išlaikyti. Žvelgdami į perspektyvą jau dabar turime suprasti, kad 3–4 dvasininkams nėra net teoriškai pakeliamas 9,4 sąlyginių etatų darbo krūvis. Artimiausia perspektyva jį sumažinti būtų įdarbinti Sinodo raštinės sekretorių (projektas Sinodui dėl Raštinės ir sekretoriaus (kanclerio) tarnystės yra pateiktas ir priešsinodinėje sesijoje patvirtintas. Šiam etatui finansiškai išlaikyti yra ruošiami projektai). Vyksta „žvalgyba“ dėl galimybės pasitelkti Šiaulių parapijos pavyzdžiu pagalbą Klaipėdoje, galbūt tikintis tarnystei pasitelkti vietoje gyvenantį liuteronų dvasininką. Po dvejų metų, 2007–2008 metais, yra tikimybė turėti 3 dvasinius tarnautojus: diak. G. Gasiūnaitė sugrįš iš Čekijos, diak. T. Sakas sugrįš po

Atkelta iš 6 p.

magistro studijų Vokietijoje bei pabaigus studijas Klaipėdoje ordinuoti tarnystei lekt. R. Stankevičių. Situacija iš esmės pasikeistų ir jau būtų galima plėsti dvasinę tarnystę, ypač Vilniuje, Panevėžyje, Kaune.

Noriu pasidžiaugti Konsistorijos sprendimais, kurie pagerino dvasininkų tarnystės sąlygas. Sinodo sąskaitoje buvo atidarytos limitinės sąskaitos ir dvasininkams išduotos banko kortelės, kuriomis dvasininkai tiesiog iš Sinodo administracinių lėšų padengia kelionių ar kitas tarnystės išlaidas. Dvasininkai gali atskirti savo šeimai išlaikyti skirtas lėšas nuo tarnybinių. Kol kas dar sprendžiamas tarnybinių telefonų išlaikymo klausimas. Iki šiol dvasininkai naudoja savo asmeninius telefonus ir patys moka už tarnybinius pokalbius.

Po truputį įgyvendinami Sinodo sprendimai dėl darbo sąlygų dvasininkams. Džiugu, kad Sinodo raštinė pagaliau iš privačių butų persikėlė į tarnybines patalpas Biržų parapijos namuose. Kol kas Sinodo ir gen. superintendente raštinė sutelpa keliuose nedideliuose kambarėliuose kartu su parapijos klebono raštinė. Tačiau ateityje yra numatyta Sinodo raštinėi erdvus kabinetas tuose pačiuose namuose.

Galime džiaugtis konkrečiais žingsniais aprūpinant dvasininkų senatvę ar nelaimės atveju netekus darbingumo. Pasirašyta sutartis dėl Fondo įsteigimo ir jo naudojimo su mūsų partnere Lippes Bažnyčia. Pagal ją Lippes Bažnyčia atidarė specialią sąskaitą mūsų dvasininkų pensinėms įmokoms. Lippes Bažnyčia įnešė savo dalį. Savo ruožtu Sinodas taip pat turi į šį Fondą įnešti savo dalį. Jos didžiąją dalį turėtų sudaryti pačių dvasininkų įnašai. Dabar dvasininkai į Sinodo sąskaitą įneša 10 proc. nuo savo išlaikymui gautų lėšų. Kreipiamės į WARC, partnerines Bažnyčias JAV, Švedijoje ir kitur prašydami šį Fondą auginti, kad jame esančių lėšų pakaktų atitarnavusiems dvasininkams senatvėje išlaikyti. Šiuo metu mes turime vieną dvasininką emeritą – kun. senjorą Petrą Čepą. Dvasininkų sutarimu ir Konsistorijos patvirtinimu, nuo dvasininkams šiuo metu skiriamo išlaikymo 5 proc. kas mėnesį yra atskaičiuojami ir skiriami kunigo emerito išlaikymui.

Dvasininkų sesijos

Jos vyko rečiau nei Konsistorijos posėdžiai. Jos labai reikalingos ir džiaugiamės kiekviena proga, kuomet galime vieni kitus pamatyti, kartu melstis, studijuoti Šv. Raštą, aiškintis iškilusius sunkumus ir vieni kitus paremti. Sesijos vyko Radviliškio rajone, prie Aukštelkų, Šiauliuose, Vilniuje. Jų metu buvo paruošta daugelis bažnytinės teisės projektų, šiemet teikiamų priimti eiliniame Sinodo suvažiavime.

Dvasininkų ruošimas

Pakartosiu praeitame Sinodo suvažiavime išsakytas mintis: dvasininkų paruošimas priklauso nuo visų bažnytinio tarnavimo grandžių. Pradedant nuo dvasininkų darbo parapijose pastebint ir ruošiant kandidatus, eilinių parapijiečių nuostatos išlaikyti dvasininkus, Sinodo politikos kuriant paramos fondus ir teisinę bazę bei aukštųjų mokyklų Lietuvoje, iš esmės – Klaipėdos universiteto, teologijos katedros. Pernai vienu Sinodo oficialiai remiamu teologijos studentu Klaipėdos universitete padaugėjo. Prie šiemet baigusio neakivaizdinio skyriaus trečiojo kurso studento – lektoriaus Raimondo Stankevičiaus prisijungė dieninių studijų pirmakursis Vladas Verkėlis. Jam apie pusmetį, Konsistorijos sprendimu, iš Sinodo lėšų buvo teikiama laikina finansinė parama. Jis labai gerai baigė pirmąjį semestrą, gavo gerą katedros vedėjo rekomendaciją, tačiau jam nepavyko sėkmingai įsijungti į Klaipėdos evangelikų reformatų bendruomeninį gyvenimą. Vėliau jis ėmė domėtis studijų galimybėmis kitur. Sveikinu Vladą Verkėlį išlaikius TEOFL testą ir įstojus į Lietuvos krikščioniškąją kolegiją. Tikiuosi, kad patirtis užsidirbant savarankiškai studijoms ir pragyvenimui bus labai naudinga tolimesniame gyvenimo kelyje. Taip pat, kad įgijęs gyvenimo patirties jis galės geriau įvertinti savo dovanas ir pašaukimą. Jei tokia Dievo valia, prie teologijos studijų grįžti su tikslu būti geru Dievo žodžio tarnu evangelikų reformatų Bažnyčioje. Tuo tik daugiau būtų Dievui garbės ir Bažnyčiai džiaugsmo.

Naujų dvasininko pašaukimui tinkamų jaunų žmonių per šiuos metus neradom.

Vizitacijos

Dėl didelės darbo apimtys te galėjau atlikti kelias vizitacijas: Klaipėdoje ir Vilniuje. Palyginti su anksčiau metais, situacija nėra pasikeitusi – nesutvarkyta parapijų teisinė registracija. Dėl to nėra galimybės atidaryti savo sąskaitas banke ir laisvai vykdyti kitą veiklą, būdingą tradicinei religinei bendruomenei. Iš dalies kaip laikiną pagalbą Sinodas galėtų Konsistorijos sprendimu atidaryti banko sąskaitas Vilniuje, Klaipėdoje (taip pat ir kituose miestuose, kur parapijos turi tą pačią problemą), patvirtinti šių parapijų seniūnų Valdybų/Tarybų patvirtintus atsakingų asmenų parašus bankuose. Bet kokių atveju teisinės registracijos klausimai bus toliau sprendžiami.

Vaikų ir jaunimo tarnystė

Vyksta vasaros stovyklos, jaunimo vadovų ruošimas seminaruose. Pastebimiausias darbas yra atliekamas „Radvilos“ draugijos narių. Konsistorijoje buvo sudaryta bendra komisija bendradarbiavimo sutarčiai parengti tarp draugijos ir Sinodo. Dėkoju Justui Brazauskui, kuris bene vienintelis siekė išjudinti komisijos narius per elektroninę konferenciją. „Radvilos“ iniciatyva buvo paruoštas projektas, konsultuotasi su teisininkais.

Bažnyčios spauda. Internetas. Reikėtų didesnio būrio spaudos darbuotojų. „Apžvalga“ išleidžiame retokai. Ačiū „Vilniaus reformatų žinioms“, kurios nuolatos užpildo bažnytinių žinių minimumo spragą ne tik Vilniaus parapijoje, bet ir visoje Bažnyčioje. Veikia Sinodo interneto svetainė (<http://www.ref.lt>).

Juridiniai Bažnyčios klausimai ir vienybė

Patiriu didelę gėdą, kuomet valstybiniuose renginiuose matau liuteronų vyskupo rūbais apsirėdžiusį bei hugenotų kryžių pasikabinusį A. Kvedaravičių. Kitatikių ir abejingųjų akyse mūsų Bažnyčia yra pavaizduota kaip suskilusi, su „dviem centrais“ Biržuose ir Vilniuje. Galbūt tai geriau nei, kad mums atstovautų tam įgaliojimų neturintis asmuo Vilniuje, tačiau ši situacija yra keistina. Tam pastebimi keli keliai ir abu jie yra išnau-

Nukelta į 8 p.

Atkelta iš 7 p.

dojami arba atviri. Pirmasis ir kol kas pats efektyviausias – teisinis kelias. Esminė dviprasmybės priežastis yra ne Bažnyčioje (bet kilusi iš Bažnyčios), o Valstybės išduotuose juridiniuose dokumentuose.

1998 metais A. Kvedaravičius visų parapijų pažymėjimus pasiėmė iš Teisingumo ministerijos prisistatęs „Bažnyčios administratoriumi“. Jų jis neperdavė parapijoms. Parapijos net apie tai nebuvo informuotos, o vėliau, jau kilus įtarimų, registruotu paštu kai kurioms parapijoms pareikalau grąžinti – neatsakinėjo. Prasidėjus teisiniui procesui Kaune A. Kvedaravičius pranešė, kad pažymėjimai „saugomi Kolegijoje“. Dabar jau turime aiškias nuorodas, kur juos rasime ir kas juos pasisavino.

Antras galimas kelias – tiesioginiai pokalbiai ar „derybos“ su pačiu A. Kvedaravičiumi arba jo šalininkais. Pagal pernai metų Sinodo nutarimą Konsistorija sudarė „Vienybės komisiją“. Buvo siekiama neįjungti pagrindinių asmenų, kalbėtis su A. Kvedaravičiaus šalininkais. Tačiau pirmasis susitikimas parodė, kiek buvo išlaikytos pirminės susitikimo sąlygos ir kiek jis buvo prasmingas. Prasidėjus teisminiui procesui dėl Kėdainių, Konsistorija nutarė sustabdyti šios Komisijos veiklą. Antrasis kelias nebūtų visiškai išbandytas jei nebūtų tiesioginio susitikimo A. Kvedaravičiaus ir Bažnyčios superintendente R. Mikalausko ne teisme, ne parlamento rūmuose ar prie prokuratūros durų, bet Bažnyčios žmonių aplinkoje. Tiesa, mes jau ne kartą tokį būdą esame išbandę dar iki 2001 metų Sinodo suvažiavimo tarpininkaujant kurt. Dalei Bobelienei Vilniuje, jos bute. Taip pat Kaune, Sinodo su-

važiavimo išvakarėse, dalyvaujant dr. H. Ehnes. Visi šie susitikimai buvo bevaisiai.

Ekumenija

Arba mūsų Ev. Reformatų Bažnyčia tarptautinėje bendrystėje Pernai dalyvavau Šveicarijoje vykusiame Europos reformatų Bažnyčių vadovų susitikime Berno mieste. Nauji ryšiai su Šveicarijos Bažnyčia, kitais Europos nariais ir senais mūsų partneriais. Labiau suvokiu, kad daugelis bėdų ir džiaugsmų yra labai panašūs. Tačiau yra įdomu pamatyti, kaip sekasi ir kaip jos įvairiai sprendžiamos. Pernai rudėnį taip pat turėjau gražią galimybę paviešėti Bremeno Evangeliškosse para-

Sinodas baigėsi pamaldomis

pijose. Papasakoti apie mūsų Bažnyčią, pamatyti jų patirtį. Rugsėjo mėnesį ketinu vykti į eilinį Europos reformatų (WARC) suvažiavimą, o po jo vyks Europos Evangelišku Bažnyčių (Leuenerbergo sutarties) suvažiavimas Vengrijos sostinėje Budapešte (apie tai skaitykite šioje „Apžvalgoje“).

Šiomet pasibaigė trejiems metams sutarta Vokietijos reformatų sąjungos pagalba siunčiant kun. E. Mische talkinti mūsų Bažnyčios misijai. Kun. E. Mische – patyręs ir šiltas evangelikų reformatų išpažinimo krikščionis, labai džiaugiuosi jo nuoširdžiu darbu. Jo dėka ne tik parengti daugelis tarptautinių projektų, bet ir Lietuvos

vardas tapo žinomesnis Vokietijoje. Gavęs kun. E. Mische sutikimą, kreipiausi su prašymu į Vokietijos reformatų sąjungą, kad pratęstų jo misiją dar metams. Gavau atsakymą, kad ji bus pratęsta. Vienas svarbiausių reikalų – perduoti patirtį ir paruošti Sinodo raštinės kanclerį tarptautiniam darbui.

Vasaros pabaigoje jau antrą kartą Lietuvoje surengtos Lenkijos–Vokietijos ir mūsų Bažnyčių konsultacijos. Jos vyko Biržuose, parapijos namuose. Susitikime nagrinėjome sekularizacijos ir krikščioniškos misijos klausimus.

Palaikome nuoširdžius ir šiltus ryšius su Lietuvių evangelikų reformatų Kolegija Čikagoje. Liūdna netekus kuratorės Ritos Neimanaitės. Ji buvo tikra šios Kolegijos „bitutė“. Dabar daugiausia palaikau ryšį per Kolegijos prezidentą kurt. dr. Paulus Slavėną bei diak. E. Brooks.

Sieja labai šilti santykiai su Švedijos MCC Bažnyčia. Džiaugiuosi jų atstovų atvykimu į mūsų Sinodo suvažiavimą.

Tarptautiniams santykiams reikėtų skirti didesnę dėmesį, tačiau dėl darbų Lietuvoje labai esu apleidęs šią bažnytinio darbo sritį. Tikiuosi, kad įdarbinus kanclerį čia darbas pagyvėtų. Tačiau, jei norime išlaikyti gyvą partnerystę, reikalingas už konkrečią partnerystę atsakingas, Bažnyčios įgaliotas tokiai tarnystei jaučiantis pašaukimą žmogus.

Šiame pranešime aprėpiu tik pačius svarbiausius aspektus. Tikiuosi, kad Jūsų pagalba ir dėmesys padės tobulinti dvasinę tarnystę ir sėkmingai pildyti Bažnyčios misiją per ateinančius mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus metus.

Kun. Rimas Mikalauskas,
Generalinis superintendantas

REFORMATŲ KONFESINĖS INTELIGENTIJS PASTANGOS STIPRINANT BAŽNYČIĄ

Atkelta iš 4 p.

reformatų ir gali save vadinti „šakniniais“, tačiau jie turėtų žinoti, kad jie nėra Lietuvos reformatų bažnyčios šaknys.

Prisiminus karą ir reformatus tame kare, reikia, paėmus Šv. Raštą, su-sivokti, kas yra tikrosios šaknys, kas duoda daug vaisių. Taip pat suprast, kas

neduoda vaisiaus, o tik nelaimės neša. Mes nežinome, kaip tiksliai viskas tuomet vyko, tačiau aišku viena – didelėmis pastangomis, per protekcijas, per iš Biržų į Kauną vežamus kyšius, lašinius, degtinę šiandien turime giesmynus. Karas pasibaigė, iširo Sovietų Sąjunga, pasikeitė epochos. Giesmynas li-

ko. 2001 m. kuratoriaus D. Balčiausko iniciatyva, kuratoriaus P. Jauniaus-Januševičiaus ir kitų rėmėjų dėka išleistas to paties giesmyno fotografuotas leidimas. 2002 m. išleistas kun. K. Daugirdo iš vokiečių kalbos išverstas ir spaudai paruoštas pilnas Heidelbergo katekizmas.

WARC EUROPOS REGIONO SUVAŽIAVIMAS BUDAPEŠTE

Rugsėjo 10 dieną į savo paskutinių WARC Europos regiono (toliau – WARC ER) suvažiavimą susirinko Europos reformatų ir presbiterionų Bažnyčių atstovai iš Airijos, Anglijos, Škotijos, Prancūzijos, Portugalijos, Italijos, Šveicarijos, Kroatijos, Vokietijos, Nyderlandų, Belgijos, Liuksemburgo, Švedijos, Lenkijos, Čekijos, Lietuvos (gen. superintendentas kun. R. Mikalauskas), Danijos, Slovakijos, Rumunijos, Ukrainos ir šeimininkai – vengrai.

Ryte po trumpų pamaldų posėdžiai prasidėjo Vengrijos Reformatų Bažnyčios Sinodo salėje, kuri yra taip pat ir bažnyčia. Suvažiavime buvo pristatyta nauja WARC Europos Tarybos Konstitucija. Pagrindinis sprendžiamas klausimas – WARC Europos Regiono padalinio performavimas į naują struktūrą, veikiančią kitokių principu nei senoji. Ši reforma buvo paruošta pagal 2003 m. WARC ER suvažiavimo Oradėjos/Nagyvarato mieste sprendimus. Tuomet išrinktas vykdomasis komitetas, vadovaujamas pirmininko kun. Dr. Gotfrido Löcherio (Šveicarijos reformatų Bažnyčia, Ciurichas) ėmė rengti pertvarkos projektą. Oradėjoje/Nagyvarate buvo išsakytos Europos reformatų mintys, kad reikalinga pertvarka siekiant glaudesnio ir efektyvesnio Europos reformatų bendradarbiavimo, stipresnės centrinės vykdomosios valios, bendros misijos palaikymo, mažinti struktūrinės-biurokratinės išlaidas. 2005 m. rugsėjo mėnesį Berne (Šveicarija) šiuo tikslu buvo sukviesti Europos reformatų Bažnyčių vadovai. Visi atvykę vadovai pritarė projektui.

Vykdomasis komitetas atliko labai didelį paruošiamąjį darbą, tad svarstant naująją Konstituciją kilo nedaug diskusijų ir tik ties keliais klausimais, ir naujais pasiūlymais buvo ilgiau padiskutuota. Žinia, ne visos reformatų Bažnyčios turi identišką vidaus santvarką. Dėl to suvažiavime kilo diskusijų. Kontinentinėse Bažnyčiose (Vokietijos, Šveicarijos, Vengrijos etc.) aišku, kad Bažnyčios vyriausiasis dvasininkas – generalinis superintendentas arba vyskupas yra vadovas. Tačiau, Didžiosios Britanijos reformatų Bažnyčiose nėra vyskupo ar generalinio superintendente ar jiems atitinkamos pareigybės. Yra tik Sinodo ar

Konsistorijos pirmininkai – moderatoriai. Paprastai kiekvienam reikalui šiose Bažnyčiose yra specialiai paskiriami vadovai. Sutarta, kad šiose Bažnyčiose į Tarybą deleguoti atstovai turės šių Bažnyčių vadovo statusą. Iš esmės naujosios Konstitucijos projektas buvo priimtas su nedideliais pataisymais. Pagal jį naujoji WARC Europoje struktūra yra Europos reformatų Bažnyčių vadovų suvažiavimas ir vadinsis: *WARC Europos Taryba (WARC European Council)*. Vadovai privalės kartą per metus susirinkti ir aptarti iškilančias problemas, priimti sprendimus. Susirinkimų vieta nėra nuolatinė, todėl suvažiavimai vyks įvairiose šalyse. WARC Europos Taryba

*Budapeštas gražus visais metų laikais
„Apžvalgos“ archyvo nuotr.*

veiks ir vykdys savo veiklą iš narių Bažnyčių metinio WARC mokesčio, kurio 5 proc. eis konkrečiai jos veiklai. Taip pat iš tikslinių Bažnyčių narių aukų. Dėl pertvarkos Bažnyčios narės papildomų mokesčių neturės mokėti.

Suvažiavimas Budapešte ne tik patvirtino naują WARC Europos reformatų Konstituciją, bet taip pat išrinko jos Prezidiumą, kuris įgaliotas veikti tarp vadovų suvažiavimų. Europos reformatų vadovų Tarybos Prezidentu išrinktas Lietuvos reformatams pažįstamas, 2004-aisiais Biržuose viešėjęs, superintendente ordinacijoje dalyvavęs, Vengrijos reformatų vyriausiasis vyskupas dr. Gustavas Bölscke. Viceprezidentu išrinktas Nyderlandų Protestantų (kelių buvusių didžiausių reformatų Bažnyčių bei prie sąjungos prisijungusios mažutės Olandijos liuteronų Bažnyčios) Sinodo pirmininkas, Sekretoriumi – Škotijos Bažnyčios atstovas, finansininkė – prieš tai ėjusi šias pareigas senojoje institucijoje kun. Sabina Kenter

iš Lippes reformatų Bažnyčios. Prezidiumas atsakingas už Tarybos priimtų sprendimų įgyvendinimo priežiūrą, koordinaciją tarp vadovų ir projektų priėmimą bei ruošimą. Reikalui esant bus toliau kuriami Tarybos padaliniai, veikiančys nuolatos ir laikinai numatytiems tikslams pasiekti. Suvažiavime dalyvavo WARC generalinis sekretorius kun. dr. Setry Nyomi. Jis pasveikino Europos reformatų suvažiavimą ir siekius stiprinti Europos reformatų bendradarbiavimą. Gen. sekretorius buvo paprašytas nušviesti vykstantį dviejų didžiausių pasaulio reformatų Bendrijų: WARC ir Reformatų ekumeninės tarybos (*Reformed Ecumenical Council*, toliau – REC) suartėjimo ir jungimosi procesą. Priimti konkretūs sprendimai ir ketinimai siekti visiško šių dviejų pasaulinių reformatų Bendrijų susilieji-mo. Jis atkreipė dėmesį, kad, vienų nuomone, WARC yra per daug „liberali“ bendrija, o kitų nuomone REC yra per daug „konservatyvi“. Beje, daugiau kaip 20 pasaulio reformatų Bažnyčių (iš beveik 200 WARC ir 39 REC narių) yra abiejų Bendrijų nariai vienu metu jau dabar. Suprantama, kad nauja Bendrija yra dar vienas vienybės tarp reformatų žingsnis. Jis reikalingas visų tarpusavio pasitikėjimo ir bendro darbo, misijos. Bet ku-

riuo atveju siekiama, kad suvienytoje Bendrijoje išliktų pačios geriausios reformatiškos krikščionybės savybės.

Po dr. Setry Nyomi pranešimo WARC Europos Taryba nusprendė, kad į kitą suvažiavimą pakvies visus Europos REC Bažnyčių atstovus, kurių vienas jau ir dalyvauja, tai – Nyderlandų reformatų vadovas.

Lietuvos reformatų vadovas gen. superintendentas kun. Rimas Mikalauskas po WARC suvažiavimo vieną dieną svečiavosi Vengrijos reformatų Bažnyčios Sinodo raštinėje, kur susitiko su Bažnyčios vyriausiuoju vyskupu kun. Gustavas Bölscke, Sinodo raštinės gen. sekretoriumi kun. Zoltanu Tarru bei šios Bažnyčios užsienio skyriaus koordinatoriumi kun. Tamasu Bertelenu. Vizito metu aptartos partnerystės tarp Lietuvos ir Vengrijos reformatų. Vengrai suinteresuoti sustiprinti brolybės ryšius. Tam konkrečiai yra pasiruošęs Debreceno distrikatas.

„Apžvalgos“ inf.

ŽVILGSNIS Į „VAIKO UŽUOVĖJĄ“

*Daiva Janonienė,
VŠĮ „Vaiko užuovėja“ direktorė*

2005 metų pradžioje globojome 32 tėvų globos netekusius vaikus. Globotinių skaičius per metus ne kartą keitėsi – vieni vaikai atvyko, kiti išvyko. Iš viso pernai atvyko 36 vaikai. 28 vaikai gražinti tėvams ar seneliams, kadangi artimieji stengėsi pagerinti savo gyvenimo sąlygas, pakeisti gyvenimo būdą, neužmiršo savo vaikų ir jais nuolatos domėjosi. Net 6 vaikai pernai du kartus pabuvojo vaikų namuose ir tiek pat kartų buvo gražinti tėvams.

tėme, kad neužtenka pajėgų pilnavertiškai ugdyti tiek fiziškai, tiek dvasiškai pažeistus vaikus. Patirtis leido daryti išvadą, kad nepakanka užtikrinti vaikų fiziologinius poreikius ir saugumą. Turėjome pripažinti, kad buvo spragų vaikų dorovės ir dvasios ugdymo srityje, kad prastai organizavome vaikų laisvalaikio užimtumą, kad vaikams neskyrėme pakankamai individualaus dėmesio, kurio tėvų šeimose jie dažnai iš viso neturėjo. Dėl to 2005 m. liepos mėnesį kreipiausi į Biržų rajono savivaldybės administraciją prašydama padidinti kiekvienam vaikui skiriamą išmoką iš

Berlinskienę užsimezgė nuolatinis ir nuoseklus kontaktas su mokykla, kiekvienos klasės auklėtoju, todėl pagerėjo vaikų pamokų lankomumas ir pažangumas. Vaikų kolektyve įdiegta pozityvaus elgesio motyvacijos ir skatinimo „pliusų–minusų“ sistema.

Diakonės darbas vaikų namuose kol kas nėra toks akivaizdus, tačiau jis tikrai ne mažiau svarbus. Tai lyg sėklos bėrimas į dirvą, tik dirva kol kas dar labai piktžolėta. Mūsų globojami vaikai dažnai savo šeimose nieko nėra girdėję apie Dievą, nežino, kas yra nuodėmė, Dešimt Dievo įsakymų ir pan. Prisijaukinti juos be galo sunku, jie sunkiai priima tai, ko nepažįsta. Čia negali paskubėti – reikia laiko ir begalinės kantrybės. Kantrus diakonės Sigitos Švambarienės darbas jau duoda vaisių. Vaikai noriai bendrauja individualiai, diskutuoja, net ginčijasi, ir tai jau yra gerai. Vaikai kaip didžiausios šventės laukia vaikų reformatų stovyklos Nemunėlio Radviliškyje, kai kurie vaikai jau noriai važiuoja į pamaldas Biržų bažnyčioje. Problema ta, kad daugelis vaikų yra tik laikinai globojami mūsų nameliuose, kol pasikeis vaikų šeimų gyvenimo sąlygos ar susidariusi situacija. Tačiau yra keli nuolatos pas mus gyvenantys vaikai, kuriems ypač reikia dvasinės paramos, Dievo žodžio mokyimo, Krikšto ir Konfirmacijos.

Bendrosios praktikos slaugytojos, kuri atlieka ir dietologės pareigas, įdarbinimas vaikų globos namuose taip pat davė apčiuopiamų rezultatų. Visų pirma, sumažėjo vaikų sergamumas. Antra, nuėmus šias pareigas nuo direktorės pečių, vadovė didesnę dėmesį galėjo skirti tiesioginiam savo darbui: administravimui, ryšiams, projektų rašymui, tiesioginiam bendravimui su vaikais ir darbuotojais.

Darbai – kaip iš pykės

2005 m. vasario mėnesį kreipėmės į Biržų rajono savivaldybės Tarybą, prašydami pritarti, kad VŠĮ „Vaiko užuovėja“ dalyvautų socialinių paslaugų infrastruktūros plėtros programos 2005 metams atrankos konkurse. Pritarimas gautas, projektas parašytas ir kovo pradžioje išsiųstas atrankos komisijai. Laukiant komisijos sprendimo nesėdėjome rankų sudėję – paskelbėme viešą

Rūta Janonienė su vaikais Rugsėjo 1-ąją

Pernai tik 8 mūsų vaikai buvo paimti globoti į šeimą, vienas berniukas ruošiamas įvaikinti, o viena 17 metų mergaitė, teismo sprendimu, gavo leidimą susituokti ir sukūrė savo šeimą.

2006 m. sausio 1 dieną vaikų namuose gyveno 24 vaikai, iš kurių tik dešimčiai nustatyta nuolatinė globa.

Vaikais 2005 m. pradžioje rūpinosi 17 darbuotojų. Tiesiogiai su vaikais dirbo 4 dieninės auklėtojos, 2 auklėtojų padėjėjos ir 3 naktinės auklės. Dar dirba ir ūkvedys, kuris yra ir direktorės pavaduotojas, ir vairuotojas, ir pagalbinis darbininkas, taip pat triūsia dvi virėjos, dietologė, skalbėja-sandėlininkė-valytoja, buhalterė ir direktorė.

2005 m. birželio mėn. globojamų vaikų skaičius padidėjo iki 39. Jau

savivaldybės biudžeto nuo 4 iki 5 MGL. Ši išmoka skiriama darbuotojų atlyginimams ir ūkio išlaidoms apmokėti.

Gerieji pokyčiai

2005-ųjų spalio pradžioje pakeista finansavimo sutartis suteikė mums galimybę priimti į darbą socialinę pedagogę, bendros praktikos slaugytoją ir socialinę-dvasinę darbuotoją (diakonę). Šie pokyčiai labai pagerino globos kokybę. Pagerėjo vaikų laisvalaikio užimtumas: šiuo metu įgyvendinama dailės terapijos programa smurtą patyrusiems vaikams, vaikų sveikos gyvensenos programa „Tausok ir puoselėk tai, ką turi“, vasaros poilsio programa „Vasara gamtos prieglobstyje“. Be to, per socialinę pedagogę Rūtą

Atkelta iš 10 p.

konkursą daliai vidaus remonto darbų atlikti. Šį konkursą laimėjo AB „Biržų melioracija“ ir atliko darbų už 17 373 Lt. Radiatorių keitimas kainavo dar 6 168 Lt. Iki rugpjūčio vidurio buvo suremontuota vaikų valgykla, žaidimų kambarys, sudėtos naujos durys, nupirkti nauji šviestuvai, karnizai, pakabintos naujos užuolaidos, kurias padovanojo AB „Siūlas“, suremontuotose patalpose pastatyti nauji baldai už 6 925 Lt. Patys suremontavome bibliotekos kambarį, kur įrengtas jaukus kampelis svečiams (tai kainavo apie 5 tūkst. Lt). Patys tokių sąskaitų padengti tikrai nebūtume galėję. Mus parėmė mūsų Bažnyčia, MGL „Baltija“, UAB „Transritas“, Čygo-Kalkio TŪB, UAB „Ponoras“, UAB „Biržų alus“. Atlikus šį remontą ypač neįjauk pasidarė dar neremontuotose patalpose. Jau buvome praradę viltį, kad mūsų parašytas projektas duos kokių nors teigiamų rezultatų, bet spalio mėnesį sužinojome, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija mūsų įstaigos remontui skyrė 100 tūkst. litų. Tai buvo džiaugsminga žinia. Darbams buvo labai mažai laiko, tačiau viską sėkmingai įvykdėme, lėšas įsisavinome. Kadangi darbus vykdė specialistų brigada, mūsų auksinių rankų ūkvedys Kostantinas turėjo laiko ne tik baldų, dviračių, santehnikos remontui, bet ir sumontavo erdvų stiklinį šiltnamį, kuriame dabar jau auga įvairios daržovės.

Kelionės ir renginiai

Pernai su vaikais nemažai keliavome ir stovyklavome. Mūsų vaikai dalyvavo reformatų vaikų stovykloje Nemunėlio Radviliškyje (8 vaikai), Radvilos jaunimo stovykloje Švobiškyje (5 vaikai). Vasaros poilsio programos ir Vilniaus Rotary klubo dovanotomis lėšomis buvome išvykę į Palangą, aplankėme Kuršių Neriją, delfinariumą. Rugsėjo mėnesį kartu su šeimyninių vaikų globos namų vaikais buvome išvykę į Latviją, aplankėme Rundalės pilį ir Nykštukų mišką Tervetėje. Lapkričio mėnesį vaikai Vilniuje žiūrėjo muzikinį spektaklį „Snieguolė ir septyni nykštukai“, kurį vaikams dovanojo parduotuvių tinklas „IKI“. Gruodžio mėnesį visi mūsų globotiniai buvo išvykę į „Išsipildymo akcijos“ koncertą sostinėje. Visos šios stovyklos, išvykos ir renginiai plečia mūsų vaikų akiratį, ugdo jų sa-

varankiškumo ir kolektyviškumo jausmą, kelia vaikų savivertę.

Reikia šeimos šilumos

Jau keleri metai susiduriame su ta pačia problema – trūksta šeimų, galinčių paimti vaikus pasisvečiuoti savaitgaliais ar atostogų metu. Apmaudu, kad net ir mūsų Bažnyčios nariai yra pasyvūs ir, atrodo, abejingi šiems niekam nereikalingiems vaikams. Vaikus nuolat aplanko užsienio svečiai, bendrauja su jais, atveža saldumynų ar dovanėlių, tačiau mūsų bendruomenės nariai praktiškai nėra buvę mūsų nameliuose, jau nekalbant apie tai, kad galėtų paimti vaikus pasisvečiuoti savo

„Vaiko užuovėjos“ gyventojai su socialine darbuotoja Rūta Berlinskienė „Apžvalgos“ nuotr.

namuose. Dar kartą prašau: nebūkite abejingi. Juk nėra blogų vaikų, tik jiems visiems labai reikia suaugusiųjų dėmesio, meilės ir paprasto pabuvimo kartu, aplinkos pakeitimo, poilsio nuo amžino vaikų namų šurmūlio. Jūs galite pasikviesti šiuos vaikus keletui dienų ir jiems parodytas dėmesys tikrai suteiks jums daug džiaugsmo.

Šiais metais planuojame 10 vaikų išleisti į Nemunėlio Radviliškio vaikų stovyklą, tikimės gauti kvietimą ir į Radvilos jaunimo stovyklą. Patys organizuosime išvyką į Aukštaitijos nacionalinį parką, keletui dienų planuojame išvykti prie Kuršių marių. Pastarajai išvykai lėšas gavome iš Martyno Kregždės fondo. Iš šio fondo taip pat gavome lėšų naujų spintelių, rašomųjų stalų ir diakonės kabineto baldams įsigyti.

Pagrindinė šių dienų problema – netinkama mūsų veiklos finansavimo sutartis, kuri numato, kad savivaldybė kiekvienam vaikui išlaikyti numato skirti 5 MGL dydžio sumą. Tikimės, kad iki metų pabaigos ši ydinga sutartis bus pakeista.

Studijos ir geros idėjos

Džiugu, kad mūsų darbuotojai stengiasi tobulėti ir siekia tinkamo išsilavinimo. Socialinė pedagogė Rūta Berlinskienė ir pavaduojanti auklėtoja Gitana Niuniavienė mokosi Šiaulių universiteto specialiosios pedagogikos fakultete, socialinė darbuotoja Ada Černiauskienė studijuoja Panevėžio kolegijoje socialinį darbą ir edukologiją. Aš taip pat įstojau mokyti į Šiaulių universiteto Specialiosios pedagogikos fakulteto Socialinės pedagogikos specialybę. Tikimės, kad mūsų išsilavinimas suteiks mums daugiau žinių ir pasitikėjimo savo jėgomis dirbant šį sunkų mums patikėtą darbą, kur dažnai vadovaujames savo praktika, širdimi ir intuicija.

Kunigas Erhard Mishe lankydamsis „Vaiko užuovėjoje“ iškėlė idėją sukurti namelių valdymo Komitetą, ar Tarybą, kurią sudarytų visuomeniškais pagrindais dirbantys „Vaiko užuovėjos“, Bažnyčios, kaimo bendruomenės, savivaldybės, mokyklos, galbūt ir pagrindinių rėmėjų atstovai. Rėmėjų atstovai galėtų būti garbės nariai, nes būtų sunku visą komitetą surinkti pasitarimams kas 2–3 mėnesius. Ši Taryba turėtų patariamąjį balsą sprendžiant svarbiausias „Vaiko užuovėjos“ problemas.

Toks tad mūsų margas gyvenimas. Kviečiu atvažiuoti pas mus į svečius, pamatyti mūsų gyvenimo pokyčius ir kasdienybę savo akimis.

Mūsų rėmėjai 2005 metais

LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMATŲ BAŽNYČIOS IR PARTNERIŲ PARAMA (parama per konsistoriją) – 20 432 Lt.

Iš valstybės ir savivaldybės biudžeto per 2005 metus gauta 382 686 Lt. Darbo užmokesčiai iš šių lėšų panaudota 174 941 Lt, socialinio draudimo įmokoms – 54 094 Lt, prekėms ir paslaugoms – 223 540 Lt.

Iš viso per ataskaitinį laikotarpį gauta paramos materialinėmis vertybėmis už 51 738 Lt ir piniginemis lėšomis už 52 996 Lt.

KLAIPĖDOS PARAPIJOS VIZITACIJA

Vizituodamas šią parapiją patikrinau parapijos metrikų knygas, dalyvavau pamaldose, kurios vyko ev. baptistų bažnyčioje (Vytauto g., Klaipėda). Po pamaldų buvo užduoti vizitacijos klausimai, bendravimas su parapijiečiais. Susitikimai ir pokalbiai su atostogų iš studijų Vokietijoje grįžusiu diak. Tomu Saku bei apsilankymas Klaipėdos universitete ir pokalbis su evangeliškos teologijos katedros vedėju kurt. A. Baubliu.

Parapijos metrikų knygos ir pastabos po jų peržiūros: *Komunikantų registracijos knyga*. Pradėta 1999 m. gruodžio 26 d. ir vesta iki 2001 m. sausio. Vėliau atnaujintas vedimas nuo 2005 m. kovo 28 d. (Velykų). Komunikantų skaičius svyruoja nuo 13 iki 6. Pamaldos su Viešpaties Vakariene laikomos per Kalėdas ir Velykas. *Konfirmantų registracijos knyga*. Pradėta 2002 m. Per 2004–2005 sinodinius metus (toliau – s. m.) konfirmacijų nebuvo. *Laidotuvių registracijos knyga*. 2004–2005 s. m. laidotuvių nebuvo. *Krikšto registracijos knyga*. Per 2004–2005 s. m. buvo pakrikštyti 2 vaikai. *Santuokų registracijos knyga*. Per 2004–2005 s. m. santuokų neužregistruota. *Kasos knyga*. Per 2004–2005 s. m. buvo 320 litų išlaidų parapijos administratoriaus kelionės išlaidoms padengti. Parapijos išdą tvarko seniūnė Dijana Pelikienė.

Kiti dokumentai: Parapijos senesnių laikų finansiniai dokumentai, parapijiečių sąrašai nėra tikslūs, kai kur tik skaičiais nurodyti šeimos nariai. 2001 m. sąrašė buvo apie 26 suaugusieji, 2003 m. – apie 28 suaugusieji ir vaikai, 2004 m. – 16 suaugusiųjų. Yra 13 užpildytų parapijiečių anketų – suaugusiųjų ir vaikų; kunigės J. Holslag vestas parapijiečių pamaldų lankomumas 2003–2004 m. su diak. S. Švambarienės pastabomis. Jame matoma, kada ir kiek pamaldose daly-

vavo parapijiečių, kiek suaugusiųjų, kiek vaikų; parapijos sesijų 2003 05 18 (parapijos seniūno V. Čigo rinkimai); 2004 06 11 (seniūnų papildymas, išrinkta D. Pelikienė); 2005 05 13 (sprendžiami parapijos juridinio statuso klausimai, delegato į Sinodo suvažiavimą rinkimai). Iš sesijų protokolų matyti, kad parapija yra šiomet reikalinga naujos kadencijos seniūnų Valdybos rinkimū.

Parapijos seniūnų Valdybą sudaro seniūnai: Vytautas Čigas (pirmininkas), kurt. dr. Arūnas Baublys ir Dijana Pelikienė (įždininkė). Parapijos nario mokestis nerenkamas. Parapijos pajamos yra tik aukos, surinktos po pamaldų.

Parapijos juridinio asmens registracijos dokumentas yra pradingęs. Turima kopija nėra notariškai patvirtinta. Nėra banko sąskaitos, o parapijos surinktos aukos laikomos asmeninėje seniūnės įždininkės sąskaitoje. Apie šiuos pinigus informacija yra pateikta gautuose iš banko išrašuose.

Nustatyta, kad parapija aprūpinta 2001 m. perleistais 1942 m. giesmynais, naujausio ekumeninio vertimo Šv. Rašto knygomis ir naujausio vertimo Heidelbergo katekizmo knygomis.

Parapijos administratoriui diak. S. Švambarienei išvykus gyventi į Biržus, parapijos knygas ir dokumentus saugo seniūnė D. Pelikienė. Giesmynai, Šv. Rašto knygos ir Heidelbergo katekizmai – ev. baptistų bažnyčios mažojoje salėje, kur dabar vyksta pamaldos.

Pamaldos. Jose dalyvavo daugiau kaip 10 parapijiečių su vaikais. Parapija labai negausi, todėl visi suaugę parapijiečiai yra paskelbti kandidatais į seniūnus. Po pamaldų uždaviau parapijiečiams klausimus apie parapijos laimėjimus ir rūpesčius, bėdas. Atsakymuose ir pokalbiuose buvo pasidžiaugta, kad pamaldos, nors ir retai, bet vyksta. Pasi-

džiaugta ev. baptistų svetingumu. Apgailestaujama, kad nėra savų maldos namų, blogai, kai nėra vietoje dvasininko, neįmanomas parapijos auginimas.

Diak. Tomas Sakas paaiškino apie nenumatytus sunkumus dėl studijų kurso bei dėl to pailgėjusio studijų laiko. Tikimasi, kad 2007 m. kovo pabaigoje kursas bus baigtas ir bus galima grįžti į tarnystę Lietuvoje.

Vizitoriaus pastebėjimai. Reikia sudaryti tikslų parapijiečių sąrašą ir per metus bent kartą patikrinti bei atnaujinti. Reikia pradėti parapijos nario mokesčio aukojimą ir rinkimą. Tai svarbu dėl bažnytinės teisės įgyvendinimo, sprendžiant parapijos reikalus demokratiniu būdu. Būtina baigti parapijos juridinės registracijos dokumentacijos su tvarkymą bei atidaryti parapijos sąskaitą banke. Parapijiečių nusiskundimų parapijos administratoriumi nebuvo gauta, išskyrus apgailestavimus, kad parapijos dvasininkas gyvena toli.

Dėkoju Dievui už nors ir nedidelį, bet ištikimą Klaipėdos ev. reformatų surinkimą ir jo tarnystę. Meldžiu Viešpaties palaiminimo jo administratoriui diak. Sigitai Švambarienei bei parapijos seniūnams. Džiaugiuosi mažaisiais parapijiečiais – vaikais, pamaldose ir linkiu jų mamytėms daug ištvėmės bei palaimos juose. Nuoširdžiai dėkoju už nakvynę ir patirtą namų svetingumą parapijos seniūnų Valdybos pirmininkui Vytautui Čigui bei jo žmonai Rūtai Čigienei. Taip pat dėkoju Klaipėdos ev. teol. katedros vedėjui kurt. dr. A. Baubliui už dalykiškus pokalbius sprendžiant tiek Klaipėdos ev. ref. parapijos, tiek bendrus Bažnyčios reikalus. Dėkoju už svetingumą, vaišingumą ir dėmesį katedros sekretorei Ilonai bei bibliotekos vedėjai Vilijai.

**Kun. R. Mikalauskas,
Gen. superintendentas**

ŽINIASKLAIDOS ETIKA – VISŲ RŪPESTIS

Atkelta iš 2 p.

ir dvidešimt antroje, eilutėse. Viešpats tarė sau: „*Niekada daugiau nebepasmerkisiu žemės už žmonių kaltes, nes žmogaus širdies polinkiai pikti nuo pat jaunumės. Niekada daugiau nebenaikinsiu visų gyvūnų, kaip esu padaręs. Ligi tik žemė tvers, sėja ir pjūtis, šaltis ir šiluma, vasara ir žiema, diena ir naktis nesiliaus*“.

Šios eilutės byloja, kad žmogus nėra tobulas. Jam būdinga klysti, tačiau

Dievas pripažįsta žmogaus teisę daryti klaidas. Jis pažada nebebausti viso pasaulio už žmonių nuodėmes. Manau, kad tai labai svarbi vieta, padedanti vertinti tiek atskirų žmonių, tiek žiniasklaidos klaidas. Jeigu visagalis Dievas yra atlaidus žmonių nuodėmėms ir palieka laisvę klysti, tai ir mes, Jo kūriniai, turime būti atlaidūs vieni kitiems. Nesistenkime teisti vieni kitų griežčiau, negu tai daro mūsų Viešpats. Atlaidumas ne tik

krikščioniška dorybė, bet ir svarbus kriterijus, vertinant žiniasklaidos veiklą.

Apibendrinant galima teigti, kad abi pusės ir žurnalistai, ir skaitytojai turėtų gerbti žmogų kaip Dievo kūrinį, o taip pat pripažinti mums paties Dievo suteiktą laisvę klysti. Mes neturėtume pamišti, kad esame netobuli, nuodėmingi bei klystantys. Iš kitos pusės, Dievo suteikta laisvė klysti, nereiškia, kad galime vieni kitus niekinti. Krikščioniškas tikėjimas yra neatsiejamas nuo pagarbos žmogui.

DIEVE, SAVO MALONE PAKEISK PASAULĮ!

9-OJI PASAULIO BAŽNYČIŲ TARYBOS ASAMBLĖJA BRAZILIOJE

Justas Brazauskas

Vasario 14–23 dienomis Brazilijoje vyko devintoji Pasaulio Bažnyčių Tarybos asamblėja, pavadinta „Dieve, savo malone pakeisk pasaulį!“. Tai buvo išpūdingas, didžiulis ir svarbus ekumeninis renginys, į kurį susirinko apie 4 000 krikščionių iš viso pasaulio. Lietuvai bei Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčiai atstovavau aš.

Pasaulio Bažnyčių Taryba (angliškai *The World Council of Churches*, WCC) yra plačiausias ir daugiausia bažnyčių vienijantis šiuolaikinis ekumeninis judėjimas. WCC jungia 340 bažnyčių, denominacijų ir bažnytinių susivienijimų daugiau kaip iš 100 pasaulio valstybių ir atstovauja apie 550 milijonų krikščionių. Organizacijai priklauso įvairios ortodoksų, anglikonų, baptistų, liuteronų, reformatų, metodistų bažnyčios, taip pat daug susivienijusių ir laisvųjų bažnyčių. Šio ekumeninio judėjimo tikslai – krikščionių vienybė tikėjime ir eucharistijoje, bendras liudijimas dirbant misijose ir evangelizuojant, taikos ir teisingumo siekimas. WCC programas galima suskirstyti į penkias istorines sritis: tikėjimas ir santvarka; misija ir ekumeninis formavimas; teisingumas, taika ir kūrinija; tarptautiniai santykiai, taika ir žmonijos saugumas; diakonija ir solidarumas.

Pasaulio Bažnyčių Tarybos užuomazgų randame XX amžiaus pradžioje, bet organizacija oficialiai įkurta tik po Antrojo pasaulinio karo. Steigiamoji asamblėja įvyko Amsterdame 1948 m. Vėlesnės asamblėjos surengtos: 1954 m. Evanstone (JAV), 1961 m. Nju Delyje (Indija), 1968 m. Upsaloje (Švedija), 1975 m. Nairobyje (Kenija), 1983 m. Vankuveryje (Kanada), 1991 m. Kanberoje (Australija), 1998 m. Hararėje (Zimbabvė). Asamblėja vyksta vis kitame žemyne kas septynerius metus ir yra aukščiausią sprendimo teisę turintis organas. Formalus asamblėjos tikslas – peržiūrėti veikiančias WCC programas ir nuostatas, išrinkti aštuonis organizacijos prezidentus, atstovaujančius skirtingiems regionams, ir paskirti 150 atstovų centrinį komitetą, kuris atliks vykdomąją funkciją iki kitos asamblėjos. Centrinis komitetas susitinka kartą per metus Že-

nevoje, kur taip pat yra centrinė WCC būstinė.

Devintoji asamblėja vyko Porto Alogrės mieste, Brazilijoje. Pirmą kartą WCC istorijoje asamblėja vyko Lotynų Amerikoje. Asamblėją organizavo Brazilijos nacionalinė krikščioniškų bažnyčių taryba (CONIC) kartu su WCC organizacijos pagrindine būstine. Porto Alogrė yra didžiausias miestas pietų Brazilijoje, turintis apie pusantro milijono gyventojų.

Asamblėjoje dalyvavo per 700 oficialių delegatų, turinčių balsavimo teisę, dar daugiau įvairių atstovų, patarėjų, stebėtojų, dalyvių ir svečių. Asamblėjos programa vyko dviem skirtingais lygiais: oficialūs delegatai dalyvavo plenariniuose posėdžiuose, o kiti dalyviai galėjo dalyvauti specialioje programoje Mutirão (portugališkai „susibūrimas“), kur galėjo rinktis iš šimtų paskaitų, diskusijų ir pasirodymų. Kiekviena diena prasidėdavo ir baigėdavo pamaldomis, kurios būdavo parengtos pagal atskirų regionų arba konfesijų tradicijas ir vykdavo didžiulėje palapinėje. Po rytinių pamaldų veikdavo Biblijos studijos grupės. Prieš prasidedant pagrindinei asamblėjai, keletą dienų vyko keturios įvadinės asamblėjos: moterims, jaunimui, neįgaliesiems ir čiabuviams.

Asamblėjos metu nutarta pakeisti organizacijos konstituciją, kad sprendimai ateityje būtų priimami ne balsavimo, bet visuotinio sutarimo – konsensuso būdu. Taip pat patvirtintas dokumentas „Kvietimas būti viena bažnyčia“, kuriame minimi pagrindiniai krikščionių vienybės klausimai.

Asamblėja nurodė būdų, kaip sustiprinti bendradarbiavimą su Romos katalikų bažnyčia, kuri nėra WCC narė. Nuspręsta įkurti atskirą jaunimo organą, kuris sustiprintų jaunimo atstovavimą ir įtaką priimant sprendimus. Asamblėja nutarė, kad WCC turėtų daugiau dirbti ieškant alternatyvų ekumenei globalizacijai bei stiprinant jų teologinį pagrindą. Delegatai patvirtino oficialius pareiškimus aktualiais tarptautiniais klausimais: dėl pažeidžiamų visuomenės grupių apsaugos; terorizmo, antiterorizmo ir žmogaus teisių; atominio nusiginklavimo; Lotynų Amerikos regiono; vandens problemų; Jungtinių Tautų reformos ir kt.

Kiekvienoje WCC asamblėjoje dirba ir dalyvauja jaunimo savanoriai iš viso pasaulio. Man teko garbė būti vienu iš 150 jaunimo savanorių ir atstovauti Lietuvai bei Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčiai. Mes susirinkom likus kelioms dienoms iki renginio, kurios buvo skirtos susipažinimui ir apmokymui. Aš pagelbėdavau pasirėngiant įvairioms paskaitoms ar diskusijoms jų organizatoriams, parengdavau trumpas ataskaitas. Vakaraus vykdavo dienos aptarimas, kultūrinė programa arba braziliški vakarėliai atviraime baseine ant viešbučio stogo. Nors programa buvo intensyvi ir laisvo laiko beveik nebuvo, tačiau pavyko išsimaudyti Atlanto vandenyne ir pamatyti krioklį džiunglėse. Pasibaigus asamblėjai, dar buvo kelios dienos galutiniam aptarimui ir ateities veiksmų planavimui.

Deja, šiame pasauliniame ekumeniniame renginyje buvau vienintelis lietuvis, nes nė viena Lietuvos bažnyčia nėra Pasaulio Bažnyčių Tarybos narė. Latvijos ir Estijos ev. liuteronų bažnyčios priklauso WCC, asamblėjoje buvo šių bažnyčių atstovų. Tikiuosi, kad Lietuvos reformatų, liuteronų bei kitos bažnyčios taps WCC narėmis artimoje ateityje, tad kitoje asamblėjoje, kuri planuojama 2013 metais, jau bus oficialių mūsų šalies delegatų.

Daugiau informacijos apie 9-ąją Pasaulio bažnyčių tarybos asamblėją ir jos metu priimtus nutarimus galite rasti adresu <http://www.wcc-assembly.info>, o apie pačią WCC adresu <http://www.wcc-coe.org>.

TAI – GILIOS PASLAPTYS

Dėkodamas už man siunčiamą „Apžvalgą“, pasidalysiu mintimis dėl kolegos kunigo Tomo Šerno straipsnio „Liberali ar ortodoksinė yra Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčia“, kurį perskaičiau aštuntajame „Apžvalgos“ numeryje.

Džiugu, kad kun. Tomas į teologiją žvelgia plačiu akiračiu, kad jo mintys siekia gilumą.

Pirma, jis rašo apie Jėzaus Kristaus prisikėlimą. Gaila, kad mes esame pratę klaidingai sakyti, kad Viešpats Kristus *pats* prisikėlė. Biblija keliolika kartų nurodo, kad Kristų prikėlė Dievas Tėvas: Mt. 26:6; Mk. 16:6; 17:23; Lk. 24:6; Apd. 2:24 ir 32:3; 15; 4:10; 5:30 ir 13:30; 1 Kor. 15:4; Ef. 1:20 ir t. t.

Antra, kolega Tomas rašo, kad abejojama dėl Kristaus kūniško prisikėlimo, nes esą manančių, kad Viešpats prisikėlė tik dvasiškai. Ši mintis nėra paremta Šv. Raštu. Atrodo, kad Biblija kalba apie kūnišką prisikėlimą, nes Jis prisikėlęs valgė, gėrė ir žmonėms leido liesti Jo žaizdas.

Vatikanas skelbia, kad Dievas paėmė Mariją su kūnu. Kristus kalbėjo apie kūnų prikėlimą. Tai gilios paslaptys. Po prikėlimo Kristaus kūno kape neberado. Mozės kape nežinome. Marijos kape nežinome. Kalvino kape nežinome.

*Pagarbiai, Jūsų abiejų brolis Kristuje
Eugenijus Gerulis*

* * *

Malonu gauti atsiliepimą į „Apžvalgos“ straipsnius, ypač iš JAV gyvenančio kun. dr. Eugenijaus Gerulio, tačiau, atrodo, kad reikia paaiškinti tiek buvusio straipsnio intenciją, tiek mano straipsnyje išsakomas mintis.

Minėtame straipsnyje nepaminėjau dar vieno liberalaus mąstymo ir religingumo aspekto – netikėjimo tuo, kad Jėzus kūnu buvo paimtas į dangų. Galima Biblija pagrįsti vieną ar kitą mintį, bet yra skirtumas, kaip žiūrima į pačią Bibliją. Vieni Bibliją mato kaip pažodinė instrukcija, kurią reikia skaityti paraidžiui. Kiti, tarp senovinių ir šiuolaikiniam žmogui ne visada suvokiamų Švento Rašto vietų ieško Dievo Žodžio, aiškinasi senovės žmonių kultūrą, papročius, žinias ir mąstyseną. Abejuose keliuose yra „suklupimo akmenų“ – pavojų jais einantiems. Tad, kad ir kaip

keistai skambėtų, tačiau ir Biblija liberaliam teologui nėra „paskutinė instancija“, bet vienas iš „duomenų šaltinių“. Pavyzdžiui, Tikėjimo išpažinime mes minime, kad Jėzus įžengė į Dangų, sėdi Dievo Tėvo dešinėje. Evangelijoje pagal Luką labai šykščiai minima, kad Jėzus palaimino mokinius ir pakilo į dangų. Liberaliojoje teologijoje kilo gyvybinga teologinė mintis, jog svarbiausia ne tie pliki faktai, kuriais mes mėgstame manipuliuoti, bet pats žmonių tikėjimas prisikėlusiu ir į dangų nuėjusiu Kristumi. Vien tai jau atskleidžia Dievo Valią ir Žodį. Tad jeigu tikėjimo išpažinime mes išpažįstame ir meldžiamės visur esančiam Viešpačiui Jėzui Kristui danguje, tai esą, turime suprasti, kad būdamas savo žmogiškame kūne Jis negali būti visur, atsakyti į maldas ir t. t. Krikščionybės teologijoje yra įvairių pavidalų liberalumo, tačiau krikščionims vis dėlto, reikėtų būti atsargiems ką nors teisiant už jo nuomonę.

Dėkoju kun. dr. E. Geruliui už jo priminimą apie *prikėlimą-prisikėlimą*. Naudodami mums įprastą kalbinę formą mes dažnai užsimirštame, kad Kristus yra *prickeltas*. Juk Velykų dieną sakome: „*Kristus prisikėlė*“ o ne „*Kristus buvo prikeltas*“. Iš tiesų, matydami ar tikėdami iš mirusiųjų prisikėlusį Jėzų Kristų galime tik konstatuoti nepaprastą faktą – „*Kristus prisikėlė!*“. Ir tai bus tikra tiesa. Vėliau galima svarstyti kodėl tai įvyko, ar Jis prisikėlė pats, ar Dievas Tėvas Jį prikėlė iš mirties. Tačiau esti arijoniškų pažiūrų krikščionių, kurie vargiai pripažįsta Jėzų Kristų kaip dieviškąjį Viešpatį. Arijonams Jėzus – tik geras žmogus, kurį Dievas prikėlė iš mirusiųjų. Arijonai bijodami nusižengti pirmam Dievo įsakymui visuomet pabrėždavo monoteizmą taip, kaip jie jį suvokia. Mes, krikščionys, remiamės Šv. Raštu ir tikime Trejybe – vienintelis Dievas apsieiškia kaip trys asmenys Tėvas, Sūnus (*kuris buvo dar prieš pasaulio, regimosios ir neregimosios visatos sukūrimą*) ir Šv. Dvasia. Todėl, pranešdami apie žinią „Jėzus Kristus prisikėlė!“, mes iš tikrųjų pasakome Gerąją Naujieną, esminį ir neiškraipytą krikščionybės faktą – Dievo meilės ir Jėzaus aukos dėka mirtis nugalėta!

Toliau kun. E. Gerulis redakcijai rašo: „*Vatikanas skelbia, kad Dievas paėmė Mariją su kūnu. Kristus kalbėjo*

apie kūnų prikėlimą. Tai gilios paslaptys. Po prikėlimo, Kristaus kūno kape neberado. Mozės kape nežinome. Marijos kape nežinome. Kalvino kape nežinome.“.

Reformatai labai gerbia Mariją, tačiau jie neturėtų nekritiškai priimti visko, ką paskelbia Vatikanas. Romos katalikai Mariją vadina Danguaus Karaliene, jūrų karaliene, Lenkijos ir Lietuvos globėja ir t. t. Lietuvos pajūrio miestelyje Šventojoje, ant naujai pastatytos didžiulės bažnyčios šono yra lentelė, kurioje Marija yra pavadinta „Jūrų Žvaigždė“, nors šis pavadinimas labiausiai asocijuojasi su zoologija ir Jūros muziejumi-akvariumu Klaipėdoje. Toje vietoje eksponuojamos gyvos ir džiovintos jūrų žvaigždės – maži plėšrūs jūros gyvūneliai.

Mes nežinome daugybės paslapčių – kur palaidotas Kalvinas, Vytautas Didysis ar mūsų proproseneliai. Aplinkui tikrai yra begalės paslapčių, apie jas rašomos knygos nuobodžiaujantiems poilsiautojams ir ezoteriniams būreliams. Viskas priklauso, ką laikysime tikėjimo paslaptimi, ką prietaringumu, o ką – nežinojimu dėl informacijos trūkumo.

Ar Marija paimta su kūnu į Dangų? Ar tai tikėjimo paslaptis? Šv. Raštas niekur nemini tokio atvejo. Tikinčiam krikščioniui, reformatui tokia paslaptis ir šis klausimas neturėtų labai rūpėti. Geriausiai būtų šiuo klausimu visai nesiginčyti, tiesiog didžioje pagarboje patylėti. Kodėl?

Pirma, kad mes nuoširdžiai gerbdami Mariją, apie ją ir jos nepaprastą gyvenimą dievobaimingai tikėjime mąstydami, visai nenorime kelti papildomų antraeilių klausimų, kurie įveltų mus į papildomas paslaptis ir sukeltų šventvagysčių pavojų savo neaiškumais. Antra, kad mūsų krikščioniškam tikėjimui ir išganymui yra svarbūs visai kiti dalykai. Trečia, kad Reformacijos judėjimas ėmė vaduoti Viduramžių žmogaus tikėjimą nuo iškraipymų, nereikalingų paslapčių, nereikalingos baimės ir prietaringumo. Ketvirta, kad pirmasis Heidelbergo katekizmo (1563 m.) klausimas skamba taip: „**Kas tavo vienintelė paguoda gyvenant ir mirštant?**“ Kitaip sakant, klausimas yra pats svarbiausias – kas *tau* yra svarbiausia, *tau* gyvenant ir *tau* mirštant. Visiškai „plikas“ egzistencinis

Nukelta į 15 p.

RINKIMĖS BENDRINĖS KALBOS ŽODĮ

„Apžvalgos“ 8-ajame numeryje išspausdintas kunigo Rimo Mikalausko straipsnis „Švintėjai – parapijos lektoriai“. Kadangi Lietuvos evangelikams reformatams labai trūksta kunigų, straipsnyje keliamas svarbus klausimas dėl kunigų padėjėjų, arba parapijos lektorių, tarnystės atgaivinimo.

Norėčiau tarti keletą žodžių dėl termino, t. y. dėl žodžio *švintėjai*. Jau pats straipsnio autorius užsimena, kad žodis švintėjas yra „biržietiškos tarmės“, atsiradęs iš žodžio švesti arba šventinti. Kadangi esu biržiečių tarmės, tai galiu patvirtinti, kad biržiečiams į=in, daugeliui žodžių galūnės numetamos, trumpinamos arba keičiamos. Biržiečiai sako ne *švenčia*, o *švinč*, ne *šventinti*, o *švintinti*, ne *šventėjai*, o *švintėję*. Tai viena iš biržiečių tarmės ypatybių.

Straipsnyje minimų lektorių tarnystė reikalinga ne vien Biržų krašte, bet ir kitos parapijose – Kėdainiuose, Klaipėdoje, Kaune ir kitur. Būtų negerai vienos tarmės žodį taikyti kitoms tarmėms ir daryti bendrinės kalbos terminu. Bendrinės kalbos žodis turėtų skambėti *šventėjas*.

Didžiajame Lietuvių kalbos žodyne (LKŽ, t. 15, p. 502) žodžio *šventėjas* antroji reikšmė: evangelikų laidotuvių giedotojas ir apeigų atlikėjas. Pavyzdys užrašytas iš Biržų: „Žmonės jau susirinko apsėdėt, o dar šventėjo nėra“. To paties žodžio ketvirtoji reikšmė: kai kurių religijų kunigas, tikybos skelbėjas.

Taigi reiktų laikytis lietuvių kalbos žodyno ir bendrinėje kalboje vartoti terminą *šventėjas*, o ne tarmybę *švintėjas*.

Diskutuoti nebent būtų galima, ar nevertėtų pasirinkti termino *sakytovas*, kuris buvo vartojamas Klaipėdos

krašte, galbūt daugiau evangelikų liuteronų. Lietuvių kalbos žodyne (LKŽ, t. 12, p. 54) žodžio *sakytovas* penktoji reikšmė: religinių idėjų aiškintojas, skelbėjas, pamokslininkas; šeštoji reikšmė: Mažosios Lietuvos protestantų namuose rengiamų pamaldų vadovas. Pagal reikšmę šis žodis tiktų ir evangelikų reformatų reikalingai tarnystei pavadinti. Beje, žodžio *sakytovas* reikšmė tiksliai siejasi su pamatiniu žodžiu *sakoti*, o žodžio *šventėjas* reikšmė nuo žodžių *švesti*, *šventė* yra labiau nutolusi (*šventėjas* yra tas, kas švenčia).

Kuo tikslesni terminai ir kuo mažiau jie įvairuoja, tuo geriau ne tik gimtajai lietuvių kalbai, bet ir mūsų protestantiškiems raštams.

*Genė Dagytė-Kniūkštienė,
Vilniaus ev. reformatų parapijietė*

* * *

Nuoširdžiai dėkojame už Jūsų laišką-atgarsį į straipsnį apie šventėjus. Jūs labai kvalifikuotai paaiškinote apie šio termino vartojimą. Tai tikrai sviri pastaba svarstant bažnytinės teisės galimą dokumentą. Taip pat ateityje tiek bažnytinėje, tiek apskritai spaudoje naudoti literatūriškai tinkamą žodį – „šventėjas“. Esame pašventinami Dievo Žodžiu, tad skelbiantis Dievo Žodį, jį skaitantis, besimeldžiantis ir giedantis pamaldų vadovas, manyčiau, yra gan tiksliai įvardijamas „šventėju“. Dėl „sakytovo“, mano nuomonė būtų – palikti jį kaip žodyne nurodyta – Klaipėdos krašto evangelikams. Nėra tekę Biržuose girdėti, kad šventėjus būtų vadinę „sakytovais“. Tai tik nuomonė, todėl įdomios ir kitų skaitytojų mintys.

*Su pagarba,
Jūsų kun. Rimas Mikalauskas*

MELO KOJOS TRUMPOS

Negausi, tačiau vieninga Kėdainių parapija ilgą laiką gyveno ramų gyvenimą. Tačiau netikėtai ją užplūdo visiškai neteisingi kaltinimai, apie kuriuos sužinojome iš teismo šaukimo. Ponas Algimantas Kvedaravičius, save vadinantis reformatų kunigu, daug kalbant apie vienybę, savo vadovaujamos kolegijos vardu, apskundė teismui Valstybinį registrų centrą Kėdainių parapijos juridinio asmens pažymėjimo išdavimu Daliai Mikšienei. Ji jau daugelį metų yra Kėdainių parapijos pirmininkė ir pažymėjimą paėmė įgaliota parapijos valdybos. Negana to, A. Kvedaravičius ir jo šalininkai teigia, kad Kėdainių parapijai vadovauja kaunietė Birutė Šerkšnienė. Visą tai mes girdėjome teismo posėdyje, į kurį pareiškėjas nesiteikė atvykti, bet atsiuntė du advokatus. Buvome nustebinti ir pasipiktinę žmogaus, save vadinančio kunigu, nesveika fantazija, kurią dėstė jo advokatai. Teismo metu man buvo labai sunku laikytis nustatytos tvarkos – tik klausyti ir tylėti. Širdyje virė ir norėjau garšiai sakyti teisybę, bet teismą reikia gerbti ir laikytis tvarkos.

Gera, kad teisėjai mato ne tik advokatų skaičių, dokumentų krūvos dydį, bet ir realią situaciją, todėl atmetė daugumą A. Kvedaravičiaus advokatų prašymų ir pripažino, kad Kėdainiuose yra parapija, kuriai pirmininkauja D. Mikšienė ir ją administruoja R. Mikalauskas. Kitos parapijos egzistavimo net nebandė įrodinėti ir A. Kvedaravičiaus advokatai.

Po teismo grįžome tikėdami, kad teisybė triumfuos. Kėdainių parapija yra labai vieninga, čia nėra reformatų, palaikančių A. Kvedaravičių. Kyla klausimas – ko į Kėdainius veržiasi „vienybės siekėjas“? Mano ir daugelio parapijiečių nuomone, šis žmogus užuodė turtą, užuodė tvarkomą Arnetų namą, gražiai suremontuotą Bažnyčią, kuri kol kas yra Valstybės nuosavybė ir tvarkoma iš savivaldybės lėšų.

Dar vienas įdomus įvykis. Grįžusi po teismo posėdžio, paskambinau į Kauną poniai B. Šerkšnienei ir ji paneigė esanti Kėdainių parapijos pirmininkė... Kas meluoja? Į tai atsakė teismas, pripažinęs, kad mes esame teisūs.

P. S. Rugsėjo 29 d. teismas atmetė A. Kvedaravičiaus skundą dėl juridinio asmens pažymėjimo išdavimo Kėdainių parapijai.

*Kėdainių parapijos narė
Zelma Jodinskienė*

Atkelta iš 14 p.

klausimas kiekvienam žmogui. Atsakymas, visiškai paremtas Šv. Raštu, skamba tarsi tikslus kariškas raportas, kuris privalo glaustai ir kuo aiškiausiai atspindėti visą esamą padėtį. Atsakymas skamba ir kaip pergalės trimaitis:

„Mano vienintelė paguoda yra tai, kad aš su kūnu ir siela, gyvendamas ir mirdamas ne pats sau priklausau, bet esu mano ištikimojo Išganytojo nuosavybė, kurs savo brangiu krauju visas mano nuodėmes tobulai apmokėjo bei išvadavo mane iš visos velnio galy-

bės ir kurs taip mane apsaugo, kad be dangiškojo Tėvo valios ne tik nė plaukas nuo mano galvos negali nukristi, bet netgi viskas mano palaimai tarnauti turi. Todėl Jis per savo Šventą Dvasią užtvirtina man amžiną gyvenimą ir įžiebiamanyje nuoširdų norą bei pasirošimą nuolatos Jam gyventi“.

Noriai bei nuoširdžiai gyvenkiame Jam ir per Jį – gyvąjį mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, kuris už mus aukojosi, kentėjo ant kryžiaus, mirė, Velykų naktį buvo prikeltas, ... ir Jis prisikėlė!

Kun. Tomas Šernas

VILNIAUS PARAPIJIEČIŲ IŠKYLA

Viktorija Liauškaitė

Rugsėjo 17-ąją, po pamaldų, klegantis būrys parapijiečių sėdo į mašinas ir patraukė ne namo – į vieno iš jų sodybą Šalčininkų rajone, ant Merkio upės kranto. Dar kelyje iškylautojams pasiūlyta aplankyti Jašiūnų, Merkinės ir Vilkiškių dvarus, stūksančius keliolikos kilometrų spinduliu netoli galutinio kelionės taško. Šiai minčiai buvo entuziastingai pritarta, ir pirmoji keliauninkų stotelė – šalia Vilniaus–Lydos

plento išsidėsčiusioje Jašiūnų gyvenvietėje, kuri rašytiniuose šaltiniuose minima jau nuo 1402 m. 15–18 a. ji priklausė vienai galingiausių ir turtingiausių to meto Lietuvos didikų giminių – Radviloms. 19 a. pradžioje pagal Vilniaus universiteto architektūros profesoriaus K. Podčašinskio projektą pastatyti puošnūs vėlyvojo klasicizmo stiliaus rūmai. Beje, minėtas architektas suprojektavo ir Vilniaus evangelikų – reformatų bažnyčią. Nors šis dvaras, kaip ir dauguma mūsų šalies dvarų, pasitiko

Dar kartą įsitikinta, kad bendraminčių iškylos – atgaiva sielai

užkaltais langais, tačiau dar neblogai išsilaikęs. Sutiktas vietinis gyventojas papasakojo, kad dvaras dabar priklauso Šalčininkų savivaldybei, pasiūlė sutelkti jėgas atgaivinant vieną svarbiausių 19 a. kultūros centrų Vilniaus krašte (čia ne kartą lankėsi poetas Adomas Mickevičius, paskutinius gyvenimo metus dvare praleido Vilniaus universiteto rektorius Jonas Sniadeckis).

Pasigrožėję Jašiūnų dvaru parku ir prisiminę, kad saulelė jau greičiau slenka vakarop, parapijiečiai at-

eičiai nukėlė pažintį su kitais žymiais apylinkių objektais ir dvarvietėmis.

Suguzžęję į sodybą keliauninkai pirmiausia patraukė prie upės, vėliau kūrė židinį ir susėdę ratu spalvingoje pavėsinėje atvėrė širdis nuoširdžiam bendravimui. Sodybos šeimininkai paskaitė iš Šv. Rašto, kuratoriai dr. Renata Bareikienė, šiuo metu einanti ir Vilniaus parapijos seniūnų Tarybos pirmininkės pareigas, bei dr. Mykolas Mikalajūnas, jis taip pat ir ilgametis Biblijos draugijos pirminin-

kas, supažindino su kuratorių pareigomis ir teisėmis, teologas Ervinas Koršunovas svarstė, kaip 2009 metais būtų galima pažymėti 450 metų Jono Kalvino jubiliejų, siūlė pagalvoti apie galimybę išleisti J. Kalvino raštus lietuvių kalba.

Vakaras baigėsi malda ir giesmėmis prie laužo. Kelios dešimtys Vilniaus parapijiečių į sostinę grįžo puikiai nusiteikę. Apgailestauta tik dėl to, kad tame šauniame pasibuvime negalėjo dalyvauti kun. Tomas Šernas.

Vilniaus parapijos moterys gražiai gieda ne tik bažnyčioje, bet ir gamtoje Igno Mockaus nuotr.

Teologas Ervinas Koršunovas svarstė, kaip būtų galima pažymėti Jono Kalvino jubiliejų

Informacinis biuletenis, leidžiamas nuo 2001 m. gruodžio mėn. Leidinio savikaina – 1,15 Lt.

Leidėjas – LERB *Unitas Lithuaniae* Sinodas.

Redakcinė kolegija: kun. R. Mikalauskas (redaktorius), kun. T. Šernas, diak. S. Švambarienė.

Adresas: Reformatų g. 3A, LT-41175 Biržai. El. p. zinius@ref.lt. Tel. 8 686 66 383

Maketavo ir spausdino UAB „Baltijos kopija“. Tiražas 500 egz. Užs. 1 923.